

Uvodnik

G. Klemen Zalar

Iz smrti sveta v vstajenje Boga

Dragi prijatelji, spoštovani bralci!

Iz postnega velikega petka bomo prešli v velikonočno jutro Gospodovega vstajenja. To pomeni, da smrt ni zadnje dejanje našega življenja, temveč je le prehod v novo večno sobivanje z našimi sorodniki, prijatelji pri Bogu v nebeškem kraljestvu v družbi angelov in svetnikov. Sliši se neverjetno in morda kar prelepo in na neki način to upanje v novo večno življenje izpovedujemo vsakokrat pri nedeljskih in prazničnih sv. mašah. Toda, kako pa je to v praksi?

V praksi človek dostikrat celo nehoti živi življenje, kot bi bilo že tu na zemlji večno. Skuša si urediti vse stvari do vsake podrobnosti in si pridobiti blagostanje, ki ga bo varovalo pred zunanjimi vplivi, da bo lahko živel v miru ter brez problemov. Marsikomu se ti načrti ne uresničijo, ali pa ga prehiti kakšen drug problem oziroma težava, morda celo smrt. Ob pogrebih se potem večkrat sliši, da je ta ravno dopolnil delovno dobo ali pa da se je ravno vrnil s potovanja ali vse stvari uredil in pospravil in tako bi lahko zaživel novo življenje. A vendar ga je zaživel, morda drugače, kot si je predstavljal, še bolj pa njegovi sorodniki in prijatelji, toda Bog je imel z njim drugačen načrt. Načrt, ki je nam dostikrat neznan in ga spoznamo šele v večnem življenju. Je lahko boleč in se morda zdi neusmiljen, celo krut, pa vendar je odraz volje tistega, ki nas je poslal na ta svet, in to je nedvomno Bog. Bog kot tisto najvišje dobro, ki je vse lepo ustvaril, človek pa ... Kakorkoli že, Bog je zaradi te človeške grešnosti "neusmiljeno usmiljen", bi lahko rekel in noče smrti grešnika, temveč hoče, da se le-ta spokori in spreobrne. Zato je tudi prevzel nase vse človeške grehe in šel na križ. Vendar s to razliko, da ko je umrl, je tudi vstal od mrtvih. In od tu se začena za nas kristjane nova doba, novo poglavje v našem življenju.

Toda kaj pa tisti, ki ne verujejo v Kristusa? V slovesnih prošnjah na veliki petek molimo tudi za tiste, in ko takole hodim po Trstu, opažam, da so za marsikoga praznovanje Velike noči le prijetne počitnice ali dopust, ki je izgubil neki stik z velikonočnim praznovanjem! Marsikdo sploh nima kakih verskih navad in so zato na prvem mestu zanj velikonočna večerja, zajtrk ali praznik, povezan z velikonočnim zajcem, ki pa ima bolj malo opraviti s Kristusovim vstajenjem. Kaj pa drugi del te zgodbe? Če že molimo v prošnjah za vse potrebe na veliki petek za vse te neverujoče in če mi, ki se imenujemo in se imamo za kristjane, vemo, da se je Kristus rodil, trpel ter vstal od mrtvih prav za vsakega človeka na tem svetu? Potem naenkrat postane tudi naša soodgovornost, da je drugi del te zgodbe takšen, kot je, in da bo morda v naslednjih desetletjih vedno večji, če ne večinski del naših bližnjih, ki se ne bodo več istovetili s cerkvenim naukom, temveč bodo živeli morda samo še iz nekih bežnih daljnih spominov naših prednikov, bistvo pa se bo lahko nehoti izgubilo ...

/ str. 2

Škrlatno obarvana prva nedelja

Ugani, ugani, zakaj pojem srečen?

*Zato, ker prav Tisti, ki vzel je moj greh
in skril ga je v haljo na poti na kleče,
kjer z njim je umrl – je vstal po treh dneh!*

*In več kot tri ure za greh je umiral,
za vsakogar, ki mu je človek ime,
s potoki krvi ga iz žil je izpiral.
Umrl je. A je res vstal po treh dneh!*

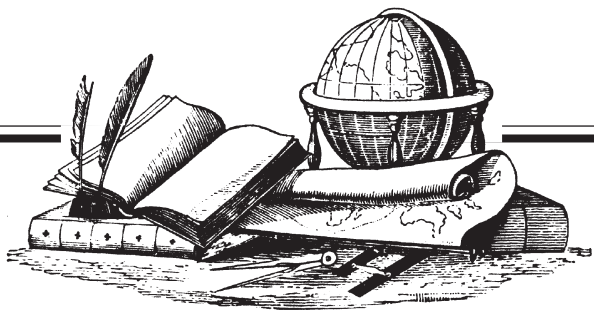
*Bila je nedelja, tako kot je danes,
Vstajenja nedelja za vsako srce:
za tisto Ljubezen, ki ves čas ostane –
ki tudi v človeku naj več ne umre.*

p. Vladimir Kos

*Bralcem in
sotrudnikom
iz srca želimo
blagoslovljene
velikonočne
praznike!*

- URED.

GORICA SCGV Emil Komel in Arsatelier

Snovanja 2015, "10 dogodkov za 10 let"

Sponosom in zadovoljstvom je ravnateljica Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice Alessandra Schettino - skupno s predsednico KCLB Franko Žgavec in Metko Sulič - na tiskovni konferenci 27. marca predstavila jubilejno, deseto izvedbo niza *Snovanja - I Sentieri dell'arte* 2015. Z izbranimi glasbenimi vsebinami želijo prikazati bogato delovanje šole in glasbenih delavnic sopredsedatelja Arsatelierja z 10 dogodki za 10 let. Zaradi ekonomske stiske je bila organizacija letošnje sezone zelo otežena. Kljub vsemu so, skupno s sorodnimi ustanovami, s katerimi so stali odlične in plodne stike, zmogli uresničiti ponudbo, ki ohranja isti namen, kot si ga je pred leti zastavil ustanovitelj Snovanj, ravnatelj Silvan Kerševan. Koncerti so namenjeni v prvi vrsti gojencem, družinam in ljubiteljem dobre glasbe.

Prvi koncert, *Zvoki strun*, je že bil v torek, 31. marca, v cerkvi Kristusa Kralja na Subidi pri Krminu. Nastopil je kitarist Marco Tamayo, sprva kot solist, nato v duetu kitar z Anabel Montesinos. Sledila sta solista Martin Mallau s citrami in harfistka Nicoletta Sanzin. Štirje koncertisti so bili letos žiranti na mednarodnem tekmovanju Svirel. Izkušenim glasbenikom so se pridružile male harfistke skupine Girotondo d'Arpe junior, ki jih vodi prof. Tatiana Donis. Vila Attems Cernozza De Postcastro v Ločniku bo prizorišče drugega koncerta Snovanj *Glasbene afinitete*. Celovečerni koncert v izvedbi profesorjev šole Komel in društva Arsatelier bo 22. aprila ob

19. uri.

Poglej, moj dragi Figaro... glasbena igra z izborom arij in duetov W. A. Mozarta v koprodukciji KC Bratuž in SCGV Komel v sodelovanju z ZSKP bo tretji večer Snovanj. Nastopili bodo Polona Kante Pavlin, sopran; Manuel Pintar, bariton; Marko Černic, igralec; Hilarij Lavrenčič, klavirska spremljava; igro bo režiral Emil Aberšek. Predstava bo v torek, 28. aprila, ob 20. uri v Kulturnem centru Bratuž.

Naši mladi talenti je letošnji dogodek, na katerem bodo nastopili najboljši solisti šole Komel, ki so se izkazali na tekmovanjih, revijah in izpitih. Koncert bo v sodelovanju s KD Nova Gorica - Glasba z vrtov sv. Frančiška 12. maja ob 20. uri v Dvorani Frančiškanskega samostana na Kostanjevici.

Mi smo pomlad vsako leto združuje učence šole Komel z vrstniki iz raznih glasbenih šol. Letos se jim bodo pridružili gojenci GŠ iz Tolmina in društva Iris iz Marcona (Benetke). Koncert bo 16. maja ob 18. uri v KC Bratuž. *Glasbene promenade v parku* je naslov zaključne akademije vseh oddelkov SCGV Komel, ki bo potekala 29. maja v vili in parku Co-

ronini v Gorici.

Že utečeni dogodek Snovanj Solo&orkester bo letos doživel svojo 5. izvedbo. Zanimivost letošnjega koncerta bodo zgodovinski instrumenti oz. instrumenti s strunami iz časa klasicizma, zato naslov *Solo&orkester na originalnih instrumentih*. Oder goriškega Občinskega gledališča Verdi bo tokrat gostil visoko kakovosten koncert v izvedbi videmskega Collegium Apollinum in orkestra Arsatelier Silvan Kerševan pod vodstvom dir. Marca Feruglia. Solisti bodo sopranistka Sabina Cvilak, Tržačana Črtomir Šiškočič na violini in Alessandra Sagelli na fortepianu. Na večeru bo podelitev štipendij mladim glasbenikom, ki jih deli Fundacija Carigo. Koncert bo 2. junija ob 18. uri pod pokroviteljstvom goriške prefekture in bo potekal v okviru praznovanja dneva Italijanske Republike.

Skupina Girotondo d'Arpe pod vodstvom prof. Tatiane Donis bo publiki predstavila *Mirando al sur...*, glasbeno potovanje skozi ljudsko tradicijo južne Italije in južne Amerike. Koncert bo v prenovljenem Sedejevem domu v Števerjanu v sodelovanju z enogastromskim praznikom Likof 2015 dne 5. junija ob 20.30.

Učenci devinske podružnice SCGV Komel bodo poskrbeli za glasbeno pravlico *Pravljčna skrinja*. Dogodek bo potekal 6. junija ob 18. uri na sedežu zborov v Devinu, nastal pa je v sodelovanju z OPZ Ladjica pod vodstvom Olge Tavčar. Koordinator projekta je Marja Feinig.

Snovanja se bodo končala z *Glasbo pod cerkvenim obokom* v izvedbi otroškega zbora SCGV Emil Komel pod vodstvom Damijane Čevdek Jug in mladinskega zbora SCGV Emil Komel, ki ga vodi David Bandelj. Koncert bo na Mirenskem Gradu 13. junija ob 20. uri.

S 1. strani

Iz smrti ...

To težnjo zlasti opažam v šolah, kjer poučujem katoliški verouk. Velikokrat se sprašujem, ali bo v naslednjih desetletjih še kdo prišel k maši, daroval za sv. mašo, se spomnil na duhovnika ne samo ob pogrebu, ampak tudi drugače, oziroma ga bo sploh potreboval? Kot optimist mislim, da stvari ne gredo v tako napačno smer, kajti ljudje, četudi niso strogo verujoči, so v srcu dobro misleči. Vera v Boga, ki jo izražajo na svoj način (morda nam nekoliko neznan), jim daje tisti notranji mir. Od nas duhovnikov pa je odvisno, kako bomo znali unovčiti ta potencial, ki ga imamo na razpolago. In pri tem ne bo niti najmanj kriv ali odgovoren Bog, temveč jaz sam kot duhovnik, ki sem naredil vse, kar bi lahko, in izročil Bogu v rast ta vinograd?

Kajti ni toliko pomembno, da zadostimo nekim pravilom ali potrebam sedanjih družbe, temveč, da zadostimo Bogu in ljudem, ki nas čakajo in nas prosijo dan za dnem, le opaziti jih moramo in jim pomagati! In ravno zato je postni čas tako dolg in pomemben, da bi se lažje pripravili na delo, ki nas čaka v Gospodovem vinogradu, vsak na svojem področju. Ko sem bil pred skoraj dvema letoma posvečen, sem nekako tudi sam podlegel tej miselnosti, da sem sedaj na cilju in se stvar konča, vendar pa se sedaj delo šele začne. Postni čas priprave je minil in čaka nas velikonočno veselje v Kristusovem obljubi, in to prav vsakega. Poskrbimo, da bi bili tokrat in tudi naprej tega Kristusovega obljuba po nas deležni oddaljeni in zapuščeni, ki so podoba trpečega Kristusa. Saj smo vsi dediči nebeskega kraljestva po Bogu, ki bo vedno naše vstajenje in upanje v prihodnost. Naj nam vsem vstali Kristus prižge v srcih svojo luč, ki naj s svojo svetlobo daje novo upanje in moč, še posebej pa naj zažari tistim, ki si jo želijo, a je ne (s) poznajo! Felix Alleluia!

Foto Damjan

Slovenska kulturna ministrica Julijana Bizjak Mlakar je bila v soboto, 28. marca, gostja Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, kjer si je ogledala najnovejšo produkcijo naše gledališke hiše, predstavo *Hlapce* v režiji Sebastijana Horvata. Predstavnica vlade premiera Mira Cerarja je v pogovoru z vodstvom teatra zagotovila pomoč pri reševanju morebitnih težav SSG, obenem pa izpostavila pomen krepitve stikov med slovenskim gledališčem v Trstu in sorodnimi ustanovami v matični domovini.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

želi včlanjenim društvom, pevskim zborom in organizacijam kakor tudi vsem, ki njeno delo podpirajo in spremljajo, vesele velikonočne praznike.

ARS Društvo ARS, ki Vas bo tudi v prihodnje osrečilo z odličnimi razstavami naših umetnikov, Vam vošči vesele velikonočne praznike!

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ
REDNI OBČNI ZBOR
petek, 17. aprila 2015
ob 17. uri v prvem sklicu
ob 18. uri v drugem sklicu
Konferenčna dvorana ZKB ul. Ricreatorio 2, Opčine

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vošči vesele velikonočne praznike cerkvenim pevcem, pevovodjem, organistom in vsem ljubiteljem zborovskega petja

Povejmo na glas

Od tedaj srečna pot zatrdno obstaja

Da bi nam dal vse, je dal vse in tako nam je zapustil dar, ki ga tako zelo potrebujemo in po katerem v svojem srcu hrepenimo, če je naše srce še živo in upajoče. Bili so to dnevi nepopisne groze, muke in nasilja, vsega tistega, česar naj ne bi bilo nikoli v življenju človeka. In je bil on kot tista dobrot, ki služi drugim, da bi enkrat za vselej odkrili srečno pot vsi, da bi bila srečna pot nam vsem enkrat za vselej na razpolago, če le želimo nanjo stopiti, ko ni več izhoda. In je ob njegovem odhodu zasijala luč, ki nikoli ne bo ugasnila, saj je tako hotel in je v tem njegov dar, da nas vedno ljubeče in v zvesto pričakuje. Naj vendar verjamemo v lepo in dobro, bodimo prepričani, da svet lepega in dobrega že obstaja, in to izven kakor tudi znotraj nas. Naj verjamemo, da naša hrepenenja niso prazne sanje, še več, da je vse najlepše, kar smo si kdaj želeli - če ne več kasneje pa kot otroci - v resnici obstojno in da si potemtakem želimo tisto, kar je že in nas vabi, da se v njegovo smer napotimo. To je vesela novica brez primere, to je vesela novica, ki nam jo je sporočil in o njej vse dni pripovedoval. Pripovedoval o svojem blagem svetu, ki bo nekega dne obsijal vso zemljo in vse ljudi in se razširil tukaj, kjer se še vedno bohoti nasilje, kjer dvigajo glavo vojne kot peklenska uničenja, zdaj v tem zdaj v drugem imenu, kjer človek še vedno ni človeku brat, ampak se vzpenja nad druge, da bi bil več, da bi gospodoval. Kjer je služenje drugim le tih glas, ki ga prekrivajo kruti spopadi zase in zgolj

zase, in kjer človeku še vedno vladajo nagoni, nenasitnost, grabljenje ter želja po posedovanju, neusmiljenost. In to rojeva krivice in te krivice rojevajo revščino, lakoto, zavrženost, da bi se dvigali oholi gradovi bogastva, razpništva in brezbržnosti do stisk vseh, ki so odrinjeni. V tej smeri pa ni sreče in je nikoli ne bo, v tej smeri ni miru, ker ga ne more biti, v tej smeri ni rešitve, kar dokazujejo minula stoletja in celo tisočletja. Človek preprosto mora odkriti v sebi izvire lepega in dobrega, ki so mu dani, in se je potem od njih odvrnil. Kajti dobro nam je vrojeno, dobro nam je bilo vrojeno, pa je v nas polagoma zamrlo, češ da z njim v svetu, kakršen je, nimamo kaj početi, je nerabno, ker se vendar moramo boriti, da bi preživeli, moramo se spopadati z drugimi, da ne bi bili manj pomembni ali celo nepomembni. In zato je moral priti med nas on, da nam je povedal, da dobro v nas ni izmišljotina in ni tolažba slabotnih, ki jih je svet premagal in zavrgel, dobro v nas nas vodi na pot, kjer bomo našli resnično srečo zase in za druge, kjer v naši duši ne bo več tesnob in strahu, saj bomo skupaj z drugimi živeli mirno in v prijateljstvu in vsi bomo bratje in sestre. Ta pot obstaja, obstaja, na njej žarijo iskrenost, odkritost, dobrotomernost, uvidevnost, skromnost, solidarnost, na njej so najlepše človekove sanje uresničene. Treba je samo stopiti na to pot, treba je samo v to pot prepričano verjeti, treba je samo sprejeti ponujeni dar.

Janez Povše

Blagoslovljene velikonočne praznike

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Vsem članicam in celotni naši narodni ter širši skupnosti želimo veselo in blagoslovljeno Veliko noč v prepričanju, da se bomo v duhu medsebojnega sodelovanja še naprej uspešno odzivali na vedno nove izzive sedanjega časa

April 2015

POGOVOR Drago Štoka, predsednik Sveta slovenskih organizacij

Vse lahko premostimo in prenesemo, a ostati moramo svobodni in avtonomni

Redni občni zbor Sveta slovenskih organizacij bo v petek, 17. aprila 2015, na Opčinah; na njem bodo obnovljeni vodstveni organi. Na občnem zboru bo prav gotovo prostora za poglobljeno razpravo o prihodnosti tako krovne organizacije kot slovenske narodne skupnosti v FJK in njenih ustanov na ravni civilne družbe. Ker gre za pomemben dogodek v naši manjšini, smo postavili nekaj vprašanj predsedniku SSO Dragu Štoki, ki končuje svoj tretji predsedniški mandat.

Predsednik Drago Štoka, v kratkem bo redni občni zbor SSO, na katerem bo tekla beseda o prihodnosti naše krovne organizacije. Kakšna je vaša ocena o delovanju SSO od zadnjega občnega zbora, ki je bil novembra 2011?

Vsekakor pozitivna. V dobrih treh letih je bilo opravljenega veliko dela, bilo je tudi nekaj inovacij oziroma nadaljevanja reform, tako da mirne duše lahko rečem, da si ves izvršni odbor SSO zasluži dobro oceno. Kar je tudi pomembno, je to, da smo se v ekonomski krizi (ki še traja) kar dobro znašli, znali odpraviti nepotrebne stroške, tako da smo lahko zadovoljni tudi s finančnega vidika, saj nimamo dolgov, ki bi nas težili in nam brez potrebe povzročali hudo kri. Ob vsem tem pa smo vsem našim članicam (čez 150 jih je!) šli kar največ na roko in jim ob stiskah pomagali po svojih najboljših močeh.

To je bil vaš tretji mandat na predsedniškem mestu SSO, kako bi ocenili te tri mandate?

Bili so trije povsem različni mandati. Prvi je bil namenjen predvsem notranji reorganizaciji, zunanji vidljivosti in vsestranski učinkovitosti navzven. Povsem smo se v organiziranosti izenačili z drugo krovno organizacijo, tako da danes ne moremo več govoriti o neki edini, močni krovni zvezi, ampak o dveh krovnih organizacijah, ki igrata v našem zamejskem prostoru ter pred italijanskimi in slovenskimi oblastmi popolnoma enakovredno vlogo. To je prav in po tej smeri moramo naprej. To velja predvsem za Slovenijo, ki ne sme imeti pri tem nobenih skritih zadržkov oziroma simpatij do ene ali druge krovne organizacije, saj ji morata biti obe, to je SSO in SKGZ, povsem enakopravni pri srcu. V slovenski vladi so bili tudi taki ministri, ki so imeli negativno stališče in so hoteli kaznovati SSO, ker je zagovarjal stališče enakopravnosti obeh krovnih organizacij. Bili smo finančno tepeni (odvzeli so nam brez vsakega upravičenega vzroka več kot 80.000 evrov) in še dobro, da je kmalu potem to situacijo delno popravila tedanja ministrica Ljudmila Novak z vlado Janeza Janše. Tako nam je Slovenija vsaj delno odpravila krivico, ko so nas hoteli na silo združiti s SKGZ, kar si je seveda želela takratna levičarska vlada v Sloveniji. Sedanji minister Gorazd Žmavc pa nam takšne krivice ne dela, zato smo z njegovim delom tudi zadovoljni in ga cenimo.

Kakšen je vaš največji dosežek pri vodenju SSO, za katerega ste še posebno ponosni?

Da je SSO ohranila svojo verodostojnost navzven, da so ji članice zveste in da je neomajna v zagovarjanju notranje in zunanje avtonomije, svobode in obenem zvestobe trem idealom, na katerih dela in

gradi SSO. To so slovenstvo, demokracija in krščanstvo. Če bo SSO zvest tem idealom tudi naprej, se mu za prihodnost ni treba bati.

Ali je morda kaj, kar ste si želeli uresničiti, pa vam to ni uspelo oziroma je zmanjkalo časa?

Da. Nekatere pomanjkljivosti oziroma nepopolnosti so še v statutu, ki ima že skoraj 20 let, pa ga je treba posodobiti in ga prilagoditi sedanjim razmeram in potrebam. Vsekakor morajo članice pri tem ohraniti svoj konstitutivni odnos do krovne organizacije, o tem ne sme biti nobenega dvoma. Dobro bi bilo morda tudi razširiti dejavnost SSO po celi državi, saj imamo kar nekaj organizacij, ki zbirajo Slovence tako v Milano kot v Rimu in morda še kje v notranjosti Italije.

Predsedstvo SSO daje človeku možnost, da ima zelo širok in kapilaren pogled na slovensko manjšino v Furlaniji Julijski krajini. Kakšno je vaše mnenje glede stanja znotraj slovenske narodne skupnosti v FJK?

Seveda je pri tem delu, to je pri vodenju predsedstva SSO, gotovo prišla prav izkušnja v deželnem svetu FJK, kjer sem se v vseh področjih seznanil z načinom dela in organiziranosti v deželi. To mi je pri vodenju SSO še kako prišlo prav. Seveda so se stvari spremenile in naša družba ni več tista, kot je bila na primer v sedemdesetih ali osemdesetih letih, a izkušnja ostaja.

Glede stanja znotraj slovenske narodne skupnosti pa tako: nas vse zaznamuje slovenska narodna zavest in mi moramo, kjer se da, iskati skupna stališča in sodelovati z drugo krovno organizacijo, to je s SKGZ. V eni ali drugi obliki smo vsi sinovi slovenskega naroda, zato moramo pri tej točki vedno iskati skupni konsenz. Stvari pa se začnajo zapletati, ko gledamo le črno-bele slike oziroma boljše rečeno be- lo-rdeče nianse. Pri nas nimamo desnice (ne vem, zakaj to desnico tako potrebujejo v Sloveniji!). Imamo zmerno sredino, zato ne razumem, zakaj bi nas nekateri po vsej sili naložili vedno na levičarski vlak, ki žal večkrat pelje v neznanost, predvsem, ko gre za naša narodna vprašanja. Tipičen primer je sedanje dogajanje pri nas, v naši deželi in v državi sami, ko bi nam levo-sredinska vlada z raznimi reformami (občine, pokrajine, avtonomne dežele itd.) najraje prestrigla peruti in nas postavila na neko folklorno raven, na kateri ne bi imeli več politične teže. Postali naj bi kot nekaj indijanski rezervat, zanimiv, privlačen, a vendar le rezervat.

Ne, mi tega nočemo, ker se zavedamo, da noben narod brez političnega zastopstva ne more preživeti. Tudi mi ne, ker bi bili brez političnega in avtonomnega dela mrtvo telo v naši narodni skupnosti. Kaj bi brez županov, brez deželnih svetovalcev, brez rajonskih poslancev, brez parlamentarcev? Bili bi reveži in ne več enakovredni državljani. Tega pa mi nočemo in tiste italijanske stranke, ki se imajo za demokratične, nam

pri tem morajo pomagati, ne pa, da nas vodijo v neko mrtvo anonimnost.

Kako ocenjujete stanje v slovenski manjšini leta 2005, ko ste bili prvič izvoljeni na mesto predsednika SSO, v razmerju z današnjimi razmerami?

Stvari se niso v bistvu spremenile, smo še vedno zelo aktivni v našem

sedemdeseto obletnico osvoboditve. Prav je, da bi s to veliko in pomembno obletnico dali slovo vsem režimom in diktaturam, ki so nas v prejšnjem stoletju tako hudo prizadeli, kot ljudi, kot skupnost, kot narod. Daj Bog, da bi nikdar več ne izkusili grenkobe, žalosti, trpljenja uničujočih in strašnih diktatur.

Od nekdanj ste bili velik zagovornik sodelovanja znotraj slovenske narodne skupnosti. Kako bi ocenili raven tega sodelovanja in kaj nam Slovencem manjka, da bi kljub razlikam lahko boljše sodelovali?

Veliko dobre volje, optimizma in zdrave pameti. Predvsem pa veliko zaverovanosti vase in v svoje sposobnosti. Smo zrel narod in kot taki se moramo povsod uveljaviti, tako pri nas, v Italiji sami, in seveda tudi v Evropi. Slovencev, številčno gledano, nas ni nekaj sto milijonov, smo pa žilav in močen narod, ki v Evropi nekaj velja in mora veljati, zaradi svoje zgodovine in volje do življenja.

Od politike do civilne družbe, zdi se, da nas čakajo korenite reforme. Navedli bi reformo krajevnih uprav v FJK in napovedali nov način financiranja slovenskih društev in organizacij. Kakšen vpliv bo vse to imelo na notranje dinamike naše narodne skupnosti?

O tem sem že povedal svoje. Ohraniti moramo treznost, predvsem pa budnost. V življenju so večkrat pomembne minute, ne samo ure in dnevi, in mi ne smemo zamuditi niti minute, ko gre za naš obstoj in razvoj.

Kaj pričakujete od občnega zbora, ki bo potekal prihodnjega 17. aprila na Opčinah?

Vsesplošno pozitivno razpravo in predvsem to, da bi z občnega zbora izšlo delovno, sveže, dinamično vodstvo, ki bo naši krovni organizaciji pomagalo do novih ciljev. Pomembno bo, da bo novo vodstvo znalo ohraniti to, kar že imamo: veliko samozavest o sebi in svojem delu, voljo do sodelovanja z vsemi, ki "isto v srcu mislimo" in želijo ohraniti zvestobo svojim koreninam, svojemu narodu, svoji demokratični in krščanski vesti. Vse drugo se da v življenju premostiti, vse težave prenesti, samo svobodni in povsem avtonomni moramo ostati. To je moje globoko prepričanje.

Julijan Čavdek

kulturnem, športnem, socialnem in vzgojnem delovanju. Smo med najbolj živahnimi in plodnimi narodnimi skupnostmi v Evropi in taki želimo tudi ostati. Le vladne sile nam pri tem morajo pomagati, ne pa, da nas skušajo utišati z raznimi nepotrebnimi reformami, toda o tem sem že povedal.

V vaših treh predsedniških mandatih ste imeli veliko stikov s številnimi osebami, tudi takimi, ki so na zelo vplivnih in odgovornih mestih. Kdo vam je od teh ostal najbolj v spominu in zakaj?

Mislím, da predsednik italijanske republike Giorgio Napolitano, ki si je skupaj s slovenskim in hrvaškim predsednikom tudi ogledal naš Narodni dom in se podpisal v knjigo spominov. Po začetnem spodrslija-ju, ko je o nas govoril kot o "balkanski hordi", se je zavedel nesmisla te izjave in skušal popraviti, kar se je popraviti dalo. Žal, ni tega povsem prekalal, a dal je razumeti, da mu je žal za tiste besede. Tudi to nekaj pomeni. Na isto raven skušam dati tudi predsednika slovenske republike Boruta Pahorja, ki si je prizadeval iti v smer sprave diametralno nasprotnih si političnih in zgodovinskih stališč v Sloveniji in mu želim, da bi mu pri tem uspelo. Letos bomo praznovali

Deželni svet SSO je zasedal v Špetru

Deželni svet SSO je zasedal v petek, 27. marca 2015, v prostorih središča SMO v Špetru. Na začetku se je predsednik Drago Štoka spomnil pokojnega Alda Clodiga in obsodil poskuse ločevanja beneških narečij od slovenskega jezika. Glavna točka na dnevnem redu je bila odobritev obračuna za leto 2014 in proračuna za leto 2015. Oba dokumenta sta bila soglasno odobrena. Na koncu je arhitektka Donatella Ruttar poskrbela za voden ogled multi-medijskega središča, ki je nastalo v okviru evroprojekta Jezik/Lingua.

Kratke

V torek umestitev bilateralne komisije FJK - Slovenija

Prihodnji torek, 7. aprila 2015, bo na sedežu Dežele FJK v Trstu po štirih letih spet umeščena bilateralna komisija FJK - Slovenija. Dogodek je pomemben, ker bo delovno telo obravnavalo skupna razvojna področja, med katerimi je tudi zaščita manjšin.

V Franciji je Sarkozy ustavil skrajno desnico in premagal socialiste

Drugi krog upravnih volitev v Franciji se je v nedeljo končal s pravim zmagovalcem desnosredinske koalicije UMP-UDI nekdanjega francoskega predsednika Nicolasa Sarkozyja. Francoski konservativni blok je dosegel zgodovinski rezultat, saj je osvojil 67 departmajev na 101. Socialisti francoskega predsednika Hollanda pa le 34, kar pomeni, da so jih izgubili polovico. Kljub dobremu volilnemu rezultatu pa desničarskemu Front National ni uspelo osvojiti nobenega departmaja. Volilni rezultat predstavlja za Sarkozyja novo odskočno desko za predsedniško mesto, kar je neposredno napovedal z ostrim napadom na francoskega predsednika Francoisa Hollanda in njegovega prvega ministra Manuela Vallasa. Glavna tarča je bil ravno tale, ki je vodil volilno kampanjo francoskih socialistov. Oslabljena pa bo tudi zunanje-politična vloga Hollanda, še posebno v odnosu do EU.

Čez dober mesec bodo volitve tudi v Angliji, kjer bo tudi zelo zanimivo spremljati, kako se bodo Angleži opredelili do EU. Sedanji konservativni premier in predstavnik Toryjev David Cameron je v težavah. Boj z nasprotnimi laburisti pa bi se lahko obrnil v prid protievropski UKIP, ki želi razpisati v letu 2017 referendum o izstopu Anglije iz EU.

Italicum gre naprej. Združitev NCD in UDC? Brezposelnost narašča

V italijanski notranji politiki še najbolj odmeva izid soočenja v državnem tajnistvu Demokratske stranke, kjer je tajnik Matteo Renzi prejel podporo večine glede novega volilnega zakona, t. i. Italicum. Renzi je namreč zahteval, da mora zakonski osnutek takoj v obravnavo in da ga je treba odobriti tako, kot je napisan, v maju. Notranja manjšina v DS pa se soočenja ni udeležila in si je pridržala pravico, da predstavi popravke v parlamentarnem postopku. V italijanski politični sredini pa sta tajnika NCD Angelino Alfano in UDC Lorenzo Cesa ustanovila novo združenje Area Popolare. Glavni namen tega novega političnega subjekta je alternativa Demokratski stranki; to naj bi se začelo udejanjati že pri naslednjih deželnih volitvah konec maja. Veliko pa je bilo tudi govora o nestrinjanju glede rušenja tradicionalne družine na podlagi zakonskega osnutka o civilnih zakonskih zvezah; o tem se je začela obravnavati v senatu. Novo združenje bo moralo še skozi državne svete NCD in UDC.

Medtem je v Italiji v februarju spet narasla brezposelnost, ki se je vrnila na decembrsko raven 12,7%, kar pomeni, da je na podlagi podatkov zavoda Istat število brezposelnih v enoletnem razdobju naraslo za 67.000. Po drugi strani pa se je povečalo zaupanje v boljše gospodarske razmere, tako pri podjetnikih kot pri potrošnikih, kot kažejo zadnje projekcije zavoda Istat.

EU-slovarček: Evropski svet

Evropski svet sestavljajo voditelji držav oziroma vlad članic EU, predsednik Evropske komisije in predsednik Evropskega sveta (od 1. decembra 2014 je to Poljak Donald Tusk). V Evropskem svetu sodeluje tudi visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (danes to mesto zaseda Italijanka Federica Mogherini). Nastal je leta 1974 kot forum voditeljev EU. Uradni status je dobil leta 1992 in od leta 2009 je ena izmed sedmih institucij EU. V Evropskem svetu zastopa Italijo predsednik ministrskega sveta Matteo Renzi, Slovenijo pa predsednik vlade Miro Cerar.

Evropski svet določa splošne politične usmeritve in prednostne naloge ter obravnava zapletena in občutljiva vprašanja, ki jih ni mogoče rešiti na nižji ravni medvladnega sodelovanja. Določa tudi politično agendo EU in ima vlogo pri določanju kandidatov in imenovanjih. Evropski svet ne more sprejemati zakonodaje, zaseda dvakrat na polletje, možna so izredna zasedanja. Odločitve sprejema s konsenzom, na podlagi Lizbonske pogodbe pa tudi soglasno ali s kvalificirano večino. Predsednika Evropskega sveta in Komisije ter visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko nimajo glasovne pravice. Evropski svet ne sme govoriti za Svetom Evropske unije, o katerem bo govor prihodnjič. (vir: www.europa.eu in www.consilium.europa.eu)

GORICA Msgr. Marjan Turnšek na "srečanju pod lipami"

"Glavna bitka Cerkve se ne bije ne v cerkvi ne v župnišču"

Predvelikonočno srečanje pod lipami v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici je bilo v četrtek, 26. marca, vsebinsko posebno pestro. Center in Krožek Anton Gregorčič sta tokrat povabila v goste msgr. Marjana Turnška, škofa in teologa s posebno kulturno in duhovno širino. V pogovoru z Martinom Valentinčič, ki mu je postavljala skrbno premišljena vprašanja, je gost poslušalce očaral z miselno jasnostjo in globino, s srčno modrostjo, zlasti pa s svojo trdno in živo vero. To je človek, ki ima veliko povedati, zato ga je bilo prav užitek poslušati.

O sebi

Msgr. Turnšek, ki bo čez kak mesec dopolnil 60. leto, se je rodil v Celju kot zadnji od 14 otrok. "Vedno bolj sem hvaležen bratom in sestam za vzgojo, ki so mi jo dali", je dejal. Bila je "zelo dragocena izkušnja, ki mi v

na gospodarskem področju. Če bi ekonomijo razvijali v tej luči, ne bi prišlo do finančnih kriz". V ozadju je gotovo pomanjkanje vrednot, ki so krščanske oz. človeške. Saj pristno človeške vrednote so krščanske: kar je krščansko, je najbolj pristno človeško. Kri- zo zato Turnšek vidi kot možnost izbire nove poti.

O trajnih odločitvah

Strah vsega, kar je povezano s trajno življenjsko odločitvijo, je eden izmed razlogov tudi za pomanjkanje odločitev za bolj radikalno krščansko življenje. Hudi duh deluje na principu strahu, skrivanja in odkrivanja naših slabosti. "Strah ni od Boga, v ljubezni ni strahu!"

Če gledamo s kriteriji tega sveta, po katerih smo uspešni, če imamo polne cerkve, če ima vsaka župnija svojega župnika pa še tri kaplane itd., je stanje "gotovo en sam fiasko". Potem je fiasko tudi Jezusovo življenje, ki je končal na križu, eden najbližjih ga je izdal, drugi zatajil, ostali so se razbežali ... "Če pa izhajamo iz Jezusove situacije, ne smemo vreči puške in koruzo, ne smemo gledati na to stanje z malodušjem". Kristus nam je povedal, da

"Cerkve je dana svetu, da bije fronto na robu!"

je Bog tisti, ki deluje: "Njemu moramo zaupati, zlasti takrat, ko se zdi, da gre vse navzdol". Takrat se lahko začne proces zrna, ki mora umreti, da obrodí sad. "V marsičem je sedaj doba, v kateri odmiramo; odmiramo svojim predstavam in željam, kako bi naj bilo". Kristjani smo po krstu že vstali: sicer bodo naša telesa šele morala iti skozi telesno smrt, a po krstu smo s Kristusom že umrli in z njim vstali v novo življenje. Vstajenjsko življenje je po krstu že v nas. To ni prazna stvar! To je Božja moč, moč Božje ljubezni, ki je močnejša od smrti in vsake krize, vsakega zla in naše nemoči. Cerkve je skrivnostno Kristusovo telo. To ni prazna fraza. Če to verujemo, pomeni, da bomo delali take stvari, kot jih je delal on, pa še večje! V času krize je pomembno, da jedro kristjanov, ki se manjša, prebudi v sebi 'spečega velikana', Božjo vstajenjsko moč, ki že je v nas! To mogoče kdaj premalo verujemo. "Cerkve je dana svetu, da bije fronto na robu... To je naloga laikov, da živijo in bijejo borbo z zlom: v družini, na delovnem mestu, v družbi. Tam se bije glavna bitka Cerkve; ne v cerkvi ne v župnišču!" V cerkvi je "servis, kamor prihajajo verniki, da dobijo

Martina Valentinčič in msgr. Marjan Turnšek (foto dpd)

hrano, ki jo potrebujejo, da delujejo tam, kjer živijo, da po njih Kristus prihaja na svet, da prihaja do tistih, ki so se morda oddaljili, da se jih On dotakne ali pa da se Ga oni dotaknejo".

O tem, ali bo krščanstvo izumrlo

"Zaenkrat še nisem obupal nad Evropo", je dejal predavatelj. Gledano zgodovinsko, je sicer "čisto možno, da se Evropi zgodi to, kar se je zgodilo Mali Aziji", kjer ni danes dejansko nič. "Če se krize kot kristjani ne bomo lotili na pravi način, potem se lahko zgodi nekaj podobnega... Ne da bi hoteli, bomo dali prostor drugim". Problem je pomanjkanje duhovnih poklicev, prav tako pomanjkanje otrok; da niti ne govorimo o družbeni klimi, potrošniškem načinu življenja, individualizmu, hedonizmu ... Obstajajo

"Če se kristjani ne bomo lotili krize na pravi način, ne da bi hoteli, bomo dali prostor drugim".

pa tudi pozitivni kazalci, "Bog kljub vsemu lahko najde poti". Rojeva se kar veliko gibanj, ki se trudijo plavati proti toku. "Ko sem bil kaplan, je bilo v Sloveniji ja ali ne 20 zakonskih skupin; po lanskim podatkih, ki niso popolni, se zdi, da jih je danes prek 500". Tudi na političnem področju obstajajo razne civilne iniciative, znamenja upanja v Sloveniji prav tako kot po vsej Evropi. **O papeževi "potujoči Cerkvi"** Cerkve je živ organizem, "ne bojim se zanjo", je prepričano dejal gost. "Cerkve je edina ustanova, ki ima od Boga zagotovilo, da bo prežive- la". Lahko nas malo skrbi za naš delež, za to, ali bomo svojo nalogo odživel. "Živ organizem nosi v sebi življenje, zato sam najboljše ve, kaj potrebuje". Če se bomo znali poslušati in pogovarjati znotraj občestva, bomo zaznali v sebi odgovore. "Pogovor med ljudmi v Cerkvi, v strukturah kot med občestvom, je jedro, ki ga razpnemo, da se vanj lahko ujame veter Svetega Duha". Sodelovanje, pogovor, skupno iskanje: vse to je 'sinoda'. "Kristjani se

od vsega začetka imenujemo 'ljudje poti', ker smo na poti". Na sinodi v Sloveniji so prišli do spoznanja, da je zdaj glavni pastoralni cilj z novo apostolsko gorečnostjo spremljati brate k osebnemu srečanju z Jezusom Kristusom. "Ali imam tako živ odnos z Kristusom, da je to neustavljivo privlačno za druge?"

O karitativni dejavnosti

Mediji v Sloveniji enostavno nočejo prinašati pozitivnih sporočil, meni Turnšek. Cerkveni mediji žal nimajo dovolj vpliva, da bi ustvarjali javno mnenje. Cerkve bi rada kaj povedala, a ljudje ne slišijo. In vendar dobro, ki nastaja v občestvih, govori samo. Karitas je v Sloveniji "morda edina ustanova, ki jo mediji skoraj 100% pozitivno sprejemajo". To so vrata, skozi katera Cerkve danes lahko sporoča tudi evangelijsko sporočilo.

O mladih

"Cerkve je vedno mlada, ne more biti stara". Mladim se mora približati. To ne pomeni, da mora sprejeti za resnico in zlato vse, kar delajo. Približati se mlademu pomeni spregovoriti mu v njegovem jeziku. "To je naredil tudi Bog z učlovečenjem". Župnija mora biti sposobna se pogovarjati z mladimi tudi preko Facebooka, je dejal msgr. Turnšek. Župnija, ki tega ne dela, "zamuja, ne govori več jezika mladih... Jezus ima svoj Facebook, v svojo 'knjigo obrazov' daje nove profile pri krstu, pri birmi jih aktivira. Od birme dal-

"Jezus ima svoj Facebook, v svojo 'knjigo obrazov' daje nove profile pri krstu, pri birmi jih aktivira".

je ste na Jezusovem Facebooku. Vsak, ki bo kliknil na vas, mora priti v stik s Kristusom". V mlade moramo kljub vsemu imeti zaupanje, čeprav se oddaljujejo. Stvari niso preproste, "če pa bomo samo jokali in tarnali, veliko ne bomo naredili". Konec koncev bo Sv. Duh dal Cerkvi moč in pametna spoznanja za pametne poteze, ki jih bomo sposobni uresničiti.

O velikem tednu

Brez velikega petka ni Velike noči, in vendar tega časa ne smemo živeti z bojaznijo. Jezus je prosil, da bi šel ta kelih mimo, naučil pa nas je tudi, da moramo v molitvi iti do konca:

"Zgodi se tvoja volja, ne moja!" "Sveto tridnevje moramo gledati kot celoto". To je ena in ista 'pasha', prehod, dogajanje, ki ga ni mogoče ločiti. 'Pasha' je Božji mimohod: Bog pride mimo, nas obvaruje smrti, prime za roko in odpelje s seboj. Ta pasha je Jezus Kristus: prišel je od Očeta, postal človek, nam vsem enak, tudi v smrti, zato je šel v grob, da mu nihče ne bi ušel. "Če se mu že celo življenje kdo uspe umikati, delati ovinke, v grobu se bosta srečala. Zato je šel tudi v grob" ... Kdor hoče, se ga lahko prime in gre z njim v življenje nazaj k Očetu. To je pasha. V praznovanju evharistije na veliki četrtek je že vse prisotno: v evharistiji je že anti- pirana Jezusova smrt, čeprav se je zgodovinsko zgodila dan kasneje. "Bogoslužje je nadčasovno dogajanje: sveta maša ni ponovna Jezusova daritev, ampak naša

vključitev v samo eno Jezusovo daritev". Bog v liturgiji preseže čas in nas uvede v tisti trenutek, da smo na kalvariji in pri praznem grobu prisotni. Tudi v velikem petku je prisotna skrivnost vstajenja: "Zrli bodo vanj, ki so ga prebodli". Gledati v mrtvega, ki nima perspektive, nima smisla; ima pa smisel, če so tam že nebesa odprta, če je Jezusova stran simbol odprtih nebes. "Na veliki petek se zazrite v odprto stran Jezusa Kristusa! In potem bo tudi velikonočna vigilija in Velika noč samo zunanja manifestacija tega, kar se v nas po veri že dogaja".

"Cerkve je živ organizem ... Kot tak nosi v sebi življenje, zato sama najbolje ve, kaj potrebuje".

V pogovoru z zbranimi na goriškem večeru je msgr. Turnšek o novem ljubljanskem škofu med drugim dejal, da je bilo "smiselno", da so izbrali nekoga iz redovniških vrst, "nekoga od zunaj, in vendar od znater slovenske Cerkve", in to zaradi več razlogov, "verjetno nekaj znanih in nekaj neznanih". V Mariboru ni bila poanta to, da je p. Cvikl redovnik, ampak je morda bolj vplivalo to, da situacijo dovolj

dobro pozna. "Na splošno je bil zelo pozitivno sprejet, tudi v laičnih medijih". Glede zakona, ki redefinira zakonsko zvezo in družino, je msgr. Turnšek dejal, da so si tako njegovi pobudniki pridobili pomembne lobije. Mnogi nedeljniki se žal niso dovolj poglabili, da bi vedeli, za kaj sploh gre, in niso niti razumeli, zakaj je Cerkve dvignila svoj glas. Problematično je, da večine kristjanov ob nedeljah ni pri maši; v Mariboru je npr. nedeljnikov v župnijah okrog 3-4%, na podeželju jih je tudi do 20%, povprečje pa je 10-12%. Tisti, ki so bolj na obrobju, cerkvenih medijev ne poslušajo. Širši krog ljudi tako ne dobi prave informacije o tem, kaj Cerkve meni, zato imajo napačno mnenje o tem. Turnšek je ob tem dodal, da "eden od razlogov, zakaj sva s Stresom ponudila odstop, je bil tudi ta, da so mediji naju vedno povezovali z negativnimi stvarmi. Tudi če sva dala kako pozitivno sporočilo, so vedno prilepili zraven še negativno in s tem uničili najino sporočilo. To pomeni, da je bolje, da pride nov človek, ki mu ne morejo nič očitati". Bistveno je namreč to: "Narediti moramo vse, da krščanske vrednote

"Stvari se odločajo na fronti srca".

družine zaščitimo, toda tega ne smemo delati s sovraštvom in jezo v srcu do teh, ki so to predlagali ali izglasovali. Tudi če referendum dobimo in če bomo to dobili s sovraštvom v srcu, smo izgubili! Nismo zmagali. Stvari se odločajo na fronti srca". "Dobro, zlo in greh so duhovne resničnosti": dobro življenje posameznika, uresničenje ljubezni vpliva na vse ljudi na tem svetu. Enako tudi "moj greh vpliva na vse ljudi na svetu". Če grešim, "znižujem duhovno temperaturo sveta". Morda premalo verjamemo v to, da bo kvaliteta našega življenja na duhovni ravni lahko pomagala tudi spremembam v svetu. "Velja se truditi za dobro! To lahko ima vpliv tudi tam, kjer mi ne vidimo in ne vemo".

Danijel D.

Veliki teden v Gorici

Tudi letos bodo verniki v Slovenskem pastoralnem središču v Gorici primerno proslavili veliki teden. V nedeljo so na sedežu duhovnije pri sv. Ivanu slovesno praznovali oljčno nedeljo (na sliki). Na **veliki četrtek**, 2. aprila, bo tam ob 20. uri spomin zadnje večerje, sledi češčenje pri Božjem grobu za otroke, mlade, vse. Na **veliki petek**, 3. aprila, bo v isti cerkvi ob 16.30 spoved, ob 17.30 križev pot, ob 18. uri obredi velikega petka; isti dan bo ob 20.30 mestni križev pot, ki ga vodi nadškof Redaelli. Na **veliko soboto**, 4. aprila, bodo ob 19. uri obredi velikonočne vigilije. Na **velikonočno nedeljo**, 5. aprila, bo ob 6.30 v goriški stolnici cerkvi slovesno vstajenjsko slavo s procesijo in mašo; ob koncu bosta nadškofov blagoslov in blagoslov jedil. Slovenske maše na Veliko noč bodo še v Zavodu Sv. Družine (ob 8. uri), pri sv. Ivanu (ob 10. uri) in na Travniku (ob 18. uri).

Iz beležke msgr. Redaellija

Goriški nadškof Redaelli bo na veliki četrtek, **2. aprila**, v stolnici vodil krizmeno mašo ob 10. uri, ob 20. pa t. i. "in cena Domini". Na veliki petek, **3. aprila**, bo ob 15. uri obiskal goriški zapor, kjer bo vodil križev pot, ob 18. bo v stolnici pri obredih velikega petka, ob 20.30 pa bo vodil mestni križev pot, ki se bo začel na Travniku (v primeru dežja v cerkvi Srca Jezusovega). Na veliko soboto, **4. aprila**, bo ob 22. uri v stolnici na velikonočnem bdenju. Na Veliko noč, **5. aprila**, bo prisoten pri slovenski vstajenjski maši v stolnici ob 6.30; slovesno mašo bo v stolni cerkvi daroval ob 11. V naslednjem tednu bo obiskal še nekaj podjetij v goriški pokrajini.

NATEČAJ ZA
ŽUPNIJE IN ŽUPLJANE

NATEČAJ
**ifeel
CUD**
2015

Svoji župniji boš pomagal, če ji boš namenil 8 tisočink.

Sodeluj pri natečaju ifeelCUD. Za nagrado
boš lahko prejel prispevek za uresničitev
projekta solidarnosti za svojo skupnost.
Ugotovi, kako na www.ifeelcud.it.

* PRVA NAGRADA 15.000 EVROV

Natečaj prireja služba C.E.I. (Italijanske škofovske konference) za ovrednotenje gospodarske podpore katoliški Cerkvi.

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Našim bralcem voščijo

Gostilna PODVERŠIČ

Od leta 1953

Ul. Brigata Pavia 61,
tel. 0481 530518

Koršič

ost'eria + gostilna

iz srca vošči vesel
velikonočni čas!

Sovenca 7, Števerjan
tel. 0481 884248

budin

Veselo
Veliko
noč!

TISKARNA

34170 GORICA - Ul. Gregorčič, 23
Tel. 0481 522 907 - www.tipografiabudin.it

LA SUBIDA
JOSKO E LOREDANA SIRK

*Želimo vam
blagoslovljeno
Veliko noč!*

Kraj Monte 22
Krmin
tel. 0481 60531
www.lasubida.it

sirk
LA SUBIDA

Kleparstvo Mario Mucci & C.
Ul. Anton Gregorčič 20/2 - Gorica
tel. 0481 21828, faks 0481 524657

Turistična
agencija

www.iot.it

Agencija IOT
Vam želi vesele
praznike!

V naši agenciji
Vas čakajo
presenetljive
ponudbe
za skupna
in zasebna
potovanja

Agencija IOT - Gorica
Turistični urad: ul. Oberdan 16, Tel. 0481 533838 - Fax 0481 531780

Vesele praznike!

URARNA ZLATARNA
ŠULIGOJ

Gorica - Ul. Carducci 49
Tel. in faks 0481 535657
www.suligoj.com, info@suligoj.com

Vrh Sv. Mihaela
Tel. 0481 882488
www.devetak.com

DOBROTE
DOMAČE
ZEMLJE

Čotova družina vošči vsem
blagoslovljeno Veliko noč!

grafica goriziana
tiskarna

Ulica Gregorčič, 18 • Gorica • tel. 0481 22116 • fax 0481 22079
E-mail: info@graficagoriziana.com • www.graficagoriziana.com

GORICA

Drevored 20. septembra 134

tel. 0481.82117

fax. 0481.548864

**BUIATTI
MARIO**

naprave
za ogrevanje
in hlajenje,
vodna in
električna
napeljava

ul. Manzoni 18 - ŠLOVRENC

Aluminijaste zasteklitve
in kovski izdelki

Tabaj F.lli s.n.c.
Miloš in Rajmund

ŠTANDREŽ - GORICA

Ul. A. Gregorčič 24
tel. 0481 21514, faks 0481 21987
barbara@tabaj.191.it

PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES

E. ČUK

GORICA - Trg Cavour 9
Tel. 0481 535019

RESTAVRACIJA
IN PRENOČIŠČE

Vogrič

vošči blagoslovljeno
Veliko noč!

Števerjan - Klanec 23
0481 884095

Gostilna **Pri Francetu**
«FRANC»

Domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah
in ponedeljkih

SOVODNJE OB SOCI (GO)
Prvomajska 86, tel. (0481) 882038

IL BOTTONE
Sošol Nadja

želi vesele praznike!

Kupuj v središču Gorice!

Izbira in kakovost brez primere

Travnik 26
zraven Katoliške knjigarne

Maxi
SUPERMERCATI

Ulica sv. Mihaela
ŠTANDREŽ

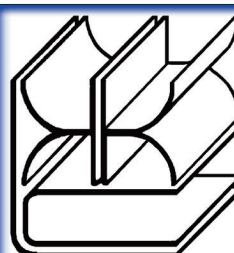
Tutti
MARKET

Peter Povšič
GORICA - Tržaška ul. 261
tel. 0481.21193

Distribucija pijač **NARDIN**

GORICA

Ulica Svetega Mihaela 324
tel. 0481 21065, faks 0481 522410

KATOLIŠKA KNJIGARNA
želi vsem zvestim odjemalcem
vesele velikonočne praznike!
Pri nas najdete veliko izbiro
velikonočnih okrasov,
nabožnih predmetov in
priložnostnih daril!
Obiščite nas!

Gorica, Travnik 25, tel. 0481 531407

Gostilna **Al Ponte
del Calvario**

Ul. Vallone delle Acque 2
loc. Groina - Gorica
tel. 0481 534428

Kmetija
Graunar David
loc. Scedina 26 - Števerjan
tel./faks 0481 884115

Kultura brez meja v Brdih

Bistrine modre Soče naj nikdar več ne skalijo temne sence sovraštva!

Tretje leto zapored so obmejne občine, Občina Brda na slovenski strani nekoč obstoječe meje, Krmin in Števerjan na italijanski strani, pod pokroviteljstvom občin Dolenje in Gorica pa še Fundacije Goriške hranilnice, priredile srečanje *Kultura brez meja*. Ta lepi *Praznik prijateljstva*, ki se je že nekako ukoreninil v zavesti tukajšnjih prebivalcev, je vsakič v eni izmed sodelujočih občin. Tokrat je bil v Krminu v občinskem gledališču v nedeljo, 22. marca 2015. Zaradi različnih sočasnih prireditev, predvsem pa verjetno zaradi vinskega sejma v Veroni, je bilo v krminski dvorani manj gledalcev, kot jih je bilo sicer na tej prireditvi, ki želi spodbujati tkanje vedno tesnejših vezi med tukajšnjimi prebivalci. Na njej se namreč enakovredno prepletajo slovenski, italijanski in furlanski jezik, saj so od nekaj prisotni na tem območju, bogatem stičišču kultur, ki naj se v prijateljskem vzdušju oplajajo med seboj. Na letošnjem večeru z naslovom *Soča, zapoj o vojni, ki se ne sme nikdar več ponoviti* se je zaslila tudi nemška govorica. Ob 100-letnici prve svetovne vojne in krvavih vojnih spopadov na soški fronti, kjer je umrlo grozlj-

vo število mladih fantov različnih narodnosti, ki so se bojevali na strani Avstro-Ogrske in v italijanskih vrstah, so se organizatorji prireditve odločili se pokloniti prav spominu teh žrtev v trdnem prepričanju, da se take grozote ne smejo nikdar več zgoditi. Za to pa se moramo vedno

na tej in oni strani meje. Poudariti so hoteli, da se je ta krvava zgodba končala in da je zdaj čas za sodelovanje med ljudmi na meji. To so izkazali z veliko nastopajočimi z obeh strani "meje" in z raznolikostjo izvajajočih ljubiteljskih skupin, pevskih zborov, igralcev in zakulisnih delav-

tlana Della Vedova, učenka SCGV Emil Komel iz Gorice, je občinstvo lahko ob poslušanju globokih misli v vezani in nevezani besedi podoživljalo daljne dogodke s fronte prve svetovne vojne, ko so vojaki v pismih obveščali domače, da so še živi, žene pa so svojim možem sporočale, kako je v domačem kraju in kako si želijo, da bi se dragi čim prej vrnili iz vojne. Ganljiv glasbeno-gledališki prizor *Frau Gorizia* so ustvarili igralci in igralk, obiskovalci ustvarjalne delavnice projekta *Itinerario Grande Guerra*. Alessandra Marc, Fulvia Cristin, Lavinia Visintini, Annalisa Bearzatto, Aleksander Gruden in Juan D'Auria so sami napisali besedilo in ga doživeto podali ob izvorni glasbi Nicole Tirellija in Marca Bianchija. Lorena Bassi je poosebila svojo kreacijo Nives ob avtorski glasbi Else Martin in izvajanju godalnega tria, Veronice Radigna, Riccarda Vide (violina), Marianne Meroni (čelo), učenec glasbene akademije Citta' di Gorizia in SCGV Emil Komel (mentorja profesorja Carlo Grandi in Federico Magris). Učenci SCGV E. Komel Paolo Gonnelli, Katja Pirjevec, violina, Luca Bregant, čelo, so sestavljali godalni trio, ki je spremljal pesalke modernega, izraznega plesa Officina Danza Elever iz Krmina. Pesalke Cristina Ancora, Francesca Certo, Margherita Cocco, Martina Drigo, Teresa Fedele, Gilua Petruz, Elena Gallas, Arianna Calligaro, Cristina Bon so v koreografiji Giulie Mininel s plesnimi gibi ponazarjale globoka čustva bolečine, strahu, pa tudi upanja v svetlejšo prihodnost. Mestoma prav pretresljivi prikaz, ki je v režiji Ane Facchini dobil homogen videz s kar nekaj zelo občutenimi, intenzivnimi trenutki v gledališki besedi in gibalni govorici, so dopolnjevale tudi pesmi. Izrazito so izzvenele iz grl združenega moškega zbora (MePZ Jazbine-Plešivo, zborovodja Zdravko Klanjšček; MePZ F. B. Sedej, Aleksandra Pertot; MoPZ Ludvik Zorzut, Radovan Kokošar; MePZ Mirko Špacapan Podgora, Peter Pirih; MoPZ Štmauer, Nadja Kovic) pod vodstvom Radovana Kokošarja.

Foto Loredana Prinčič

truditi vsi, ki prebivamo na tej lepi, a s krvjo prepojeni zemlji. Da bi umetniško uresničili pevsko-glasbeno-gledališki dogodek, so organizatorji povabili k sodelovanju gledališko igralko Ano Facchini, eno izmed vidnih, markantnih članic Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Sama je povedala, da so želeli s tem kulturnim dogodkom obeležiti obletnico prve svetovne vojne, hkrati pa se osredotočiti na Sočo, ki meji na dva svetova in hkrati združuje oba bregova

cev ter koordinatorjev, ki so vložili veliko prizadevanja in truda za uresničitev prireditve. Ob odskih izkušnjah, ki si jih je Ana Facchini nabrala ob raznih režiserjih, je s posebno tankočutnostjo in pronicljivostjo razvila svojo zamisel in jo režijsko spojila v lepo, ganljivo odsko celoto, v kateri je bila vseskozi posebno občutena prisotnost "bistre hčere planin", ne samo, ker se je iz ust interpretov (Andreja Benedetič, Sonja Erzetič, Juan D'Auria, Nikolaj Pintar, Jana Stekar, Thomas Koching, Vera Ribolica) najprej oglasila vsem dobro poznana in preroška pesem Simona Gregorčiča *Soči*, poleg drugih pomembnih besedil, ampak tudi zaradi barv, ki so se prelivala na platnu v ozadju odra. Zelenkasto-modri, sinji barvni odtenki so zrcalili bistrino naše smaragdne gorske lepote Soče, v oči bo-deča krvavo rdeča barva pa je gledalce opominjala na kri, ki je bila prelita ob njenih bregovih. Poudarek na prizorišču dogajanja je z nekaj naravnimi, bistvenimi scenskimi elementi, z od vode spranimi koreninami oz. vejami dreves, s soškimi kamni in bo-dečo žico, jasno dala Loredana Prinčič, fotografinja in pazljiva opazovalka narave. Za kostume, med drugim vojaške uniforme in druge obkele, ki so jih nosili igralke in igralci, je poskrela Giuliana Mininel, nekaj pa jih je bilo tudi iz fundusa SNG Nova Gorica. V približno eno uro in pol trajajoči prireditvi, ki jo je z nežnimi, otožnimi zvoki flavte uvedla Sve-

dilo in ga doživeto podali ob izvorni glasbi Nicole Tirellija in Marca Bianchija. Lorena Bassi je poosebila svojo kreacijo Nives ob avtorski glasbi Else Martin in izvajanju godalnega tria, Veronice Radigna, Riccarda Vide (violina), Marianne Meroni (čelo), učenec glasbene akademije Citta' di Gorizia in SCGV Emil Komel (mentorja profesorja Carlo Grandi in Federico Magris). Učenci SCGV E. Komel Paolo Gonnelli, Katja Pirjevec, violina, Luca Bregant, čelo, so sestavljali godalni trio, ki je spremljal pesalke modernega, izraznega plesa Officina Danza Elever iz Krmina. Pesalke Cristina Ancora, Francesca Certo, Margherita Cocco, Martina Drigo, Teresa Fedele, Gilua Petruz, Elena Gallas, Arianna Calligaro, Cristina Bon so v koreografiji Giulie Mininel s plesnimi gibi ponazarjale globoka čustva bolečine, strahu, pa tudi upanja v svetlejšo prihodnost. Mestoma prav pretresljivi prikaz, ki je v režiji Ane Facchini dobil homogen videz s kar nekaj zelo občutenimi, intenzivnimi trenutki v gledališki besedi in gibalni govorici, so dopolnjevale tudi pesmi. Izrazito so izzvenele iz grl združenega moškega zbora (MePZ Jazbine-Plešivo, zborovodja Zdravko Klanjšček; MePZ F. B. Sedej, Aleksandra Pertot; MoPZ Ludvik Zorzut, Radovan Kokošar; MePZ Mirko Špacapan Podgora, Peter Pirih; MoPZ Štmauer, Nadja Kovic) pod vodstvom Radovana Kokošarja.

/str. 9
Iva Koršič

Obvestila

AŠZ Olympia-Gorica vabi na Velikonočni prikaz dela... OLYMPIA in CLASSIC v četrtek, 2. aprila 2015, ob 17. uri v telovadnici AŠZ Olympia - Drevored 20. septembra 85 - Gorica. Nastopajo: skupine Rhythm & Dance, skupina Gymplay, skupine Artistica Gym, skupine Show dance, glasbena šola Komel.

Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič vabita na Srečanje pod lipami v četrtek, 9. aprila. Na večeru bo v ospredju slovenska Benečija s predstavitvijo zajetne monografije z naslovom Benečija. Ko se mala in velika zgodovina srečata ter pogovor z avtorjem Giorgiom Banchigem in beneškim raziskovalcem in publicistom Riccardom Ruttarjem. Srečanje, ki ga bo vodila Erika Jazbar, bo v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici s pričetkom ob 20.30.

PD Štandrež prireja ogled Škofjeloškega pasijona v soboto, 11. aprila 2015. V Škofji Loki bo na Pasijonu sodelovalo 900 nastopajočih in 70 konjenikov. Odhod iz Štandreža je predviden ob 16.30, vrnitev ob 24. uri. Predstava se začne ob 20. uri. Indikativna cena (avtobus in vstopnina na prireditveni prostor) je 25 evrov. Prijave sprejema Vanja Bastiani (tel. 347 9748704).

Slovensko planinsko društvo Gorica organizira v nedeljo, 12. aprila, v sklopu Kekčeve poti (lažji pohod, namenjeni otrokom in družinam) izlet v Soško dolino z ogledom slapa Kozjak in Tolminskih korit. Zbirna točka parkirišče pri (bivšem) mejnem prehodu Rdeča hiša v Gorici ob 8.45, odhod z lastnimi prevoznimi sredstvi ob 9.00. Informacije in prijave: Fanika (gsm št. 347 6220522) in Mitja (gsm št. 338 3550948).

Svet slovenskih organizacij obvešča, da je redni občni zbor sklican za petek, 17. aprila 2015, ob 17. uri v prvem sklicu in ob 18. uri v drugem sklicu v dvorani Zadrugne kraške banke na Opčinah, ul. Ricreatorio 2.

Kulturni center Lojze Bratuž sporoča, da je še nekaj mest na razpolago za ogled baleta Labodje jezero v Ljubljani 24. aprila 2015 ob 18. uri. Odhod iz Kulturnega centra Lojze Bratuž ob 16. uri. Informacije na tel. (0039) 0481 531445 od 8.30 do 12.30 ali na email: info@centerbratuz.org

Prosvetno društvo Štandrež prireja šestdnevni društveni izlet v Makedonijo od 21. do 26. aprila 2015. Prvi dan Štandrež-Niš; drugi dan Niš-Skopje-Ohrid; tretji dan Ohrid-Sv. Naum-Ohrid; četrti dan Ohrid-Bitola-Prilep-Kavradraci-Skopje; peti dan Skopje-Kanjon Matka-Beograd; šesti dan Beograd-Štandrež. Za podrobne informacije lahko pokličete na tel. št. 0481 20678 (Božo) od 12. do 14. ure in na 347 9748704 (Vanja).

Romanje v Medjugorje - Odhod avtobusa 8. maja ob 5. uri zjutraj iz Rožne Doline, s postankom na Kozini za tržaške romarje. Pozno popoldne bodo romarji že v Medjugorju. Naslednja dva dni sta posvečena krajem prikazovanja in bogoslužju ter obisku dobrotelnih ustanov. Odhod domov bo v ponedeljek, 11. maja; prihod je predviden v večernih urah. Vpisi do zasedbe avtobusa pri g. Darku (0039)3703201305, pri g. J.

Markuži za tržaške romarje 040/229166, pri ge. Ani za slovenske romarje 05/3022503. Za romarje iz Slovenije in Italije veljavna osebna izkaznica.

Društvo "Camillo Medeo" organizira ogled milanskega Expoja, in sicer v soboto, 27., in nedeljo, 28. junija 2015. Cena 150 evrov. Za informacije in vpis (do 15. marca 2015) lahko pokličete: Carlo (349/6429272) ali Roberto (348/3015564) ali Enzo (348/4056522).

Vabilo na 7-dnevno potovanje z Novim glasom v Nemčijo, v dolino reke Ren in Vestfalijo. Potovanje bo od 9. do 15. junija letos. Odhod iz Trsta in Gorice z avtobusom do letališča Brnik, nato z letalom za Zürich do Frankfurta ob Majni, nato z avtobusom obisk znamenitih in zgodovinskih mest Frankfurt ob Majni, Köln, Aachen, Bonn in druga mesta. Za potovanje je potrebna veljavna osebna izkaznica za inozemstvo. Vpis do konca marca na sedežu Novega glasa v Gorici in Trstu ter pri g. Markuži (040/229166).

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazujete na bančni tekoči račun: Banca di Cridale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CREDIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERŠEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569. Male oglase bomo objavili prihodnjic.

Darovi

Za Novi glas: ob 11. obletnici smrti dragega moža in očeta Alfreda Iermana, darujeta žena Lojzka in hčerka Marina 75 evrov.

Voščila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vošči članom in prijateljem vesele velikonočne praznike.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 3.4.2015 do 9.4.2015)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 3. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 4. aprila (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 5. aprila (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 6. aprila (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Novice iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 7. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 8. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Klepetava in prepirljiva sraka - Izbor melodij.

Četrtek, 9. aprila (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti in obvestila.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- **Sobota, 11. aprila 2015, ob 20.30**

Dramska družina SKPD F.B. Sedej iz Števerjana
Titus Maccius Plautus
AULULARIA
REŽIJA FRANKO ŽERJAL

- **Torek, 14. aprila 2015, ob 20. uri**

Natečaj Mladi oder – nagrajevanje
nastop gojenk baletne šole GISELLE iz Gorice
s predstavo **SNEŽNA KRALJICA**
KOREOGRAFIJA: PROF. CARLOTTA TOSORATTI

- **Četrtek, 16. aprila 2015, ob 20.30**

Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež
Nicola Manzari
MRTVI NE PLAČUJEJO DAVKOV
REŽIJA JOŽE HROVAT

- **Torek, 28. aprila 2015, ob 20.30**

Koprodukcija
Kulturni center Lojze Bratuž in SCGV Emil Komel
POGLEJ, MOJ DRAGI FIGARO ...
REŽIJA EMIL ABERŠEK in CAROLINA BAGNATI
Glasbena igra z izborom Mozartovih arij in duetov

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

Predstave bodo v veliki dvorani
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Za rezervacije in informacije:
(od 8.30-12.30)

Kulturni center Lojze Bratuž
tel. 0481 531445
e-mail: info@centerbratuz.org

Zveza slovenske katoliške prosvete
tel. 0481 538128
e-mail: zskp_gorica@yahoo.it

Kulturni center Lojze Bratuž

Krožek Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

BENEČIJA
Ko se mala in velika zgodovina srečata.

Na večeru, ki ga bomo posvetili slovenski Benečiji, bosta spregovorila avtor zajetne monografije **GIORGIO BANCHIG** ter beneški raziskovalec in publicist **RICCARDO RUTTAR**.

Četrtek, 9. aprila 2015, ob 20.30.
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Ob slovesu dragega očeta

JOŽETA FORNAZARIČA

izrekamo naši sodelavki Marini in članu upravnega odbora Zadruga Goriška Mohorjeva Jožku iskreno in občuteno sožalje

UREDNIŠTVO in UPRAVA NOVEGA GLASA
ter ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

INTERVJU Janez Povše

“Osrednji vzgib poezije je v kontrastu med resničnostjo in željo po boljšem in lepšem”

Janez Povše (Ljubljana 1941) je lansko leto v zbirki GMD objavil svoj pesniški prvenec z naslovom *Pesmi ob poti*, o katerem smo na straneh našega tednika že poročali. Avtorja poznamo tudi in predvsem po njegovih zapisih, ki že slabi dve desetletji izhajajo pod geslom *Povejmo na glas*. Kot je bilo zapisano v oceni njegove pesniške zbirke, je Povše s svojim prvcem *Pesmi ob poti* javnosti odstrl del samega sebe; s svojimi pesmimi je namreč bralcem omogočil vpogled v svojo intimo. Pesniku smo zato zastavili nekaj vprašanj, saj se nam zdi vredno, da nekatere vidike njegove ustvarjalnosti še dodatno poglobimo.

Prvi del vaše pesniške zbirke, ki zaobjema čas šestdesetih let preteklega stoletja, zaznamujeta predvsem eksistencialna stiska in iskanje smisla. Na Slovenskem je to čas Daneta Zajca, Vena Tauferja, Gregorja Strniše, pa tudi Tomaža Šalamuna. Kateri avtorji, tako naši kakor tudi tuji (evropski, svetovni) so najbolj vplivali na vaš pesniški razvoj?

Težko bi govoril o neposrednih vplivih, saj je bilo moje ukvarjanje s pesništvom ves čas zelo samorastniško. Predvsem je bila pri mojih dvajsetih letih v ospredju čustvenost, ki je bila zelo značilna za mlado generacijo tedanje dobe. Čustvo kot tedaj pomenljiva oblika doživljanja, celo prepričanje, da gre za najbolj bistven izraz in odraz človeka kot takšnega. Meni osebno se je zdelo, verjetno marsikomu tudi danes, da doživljam sebe in svet izjemno močno, močnejše kot drugi, in da so potemtakem moja doživetja posebna in zanimiva ali celo pomembna za druge. Občutek lastne enkratnosti je bil slej ko prej eno od gibal, zakaj sem sploh pričel pisati pesmi: ker naj bi jih drugi potrebovali. Kasneje sem seveda spoznal, da pomen mojih doživetij ne more biti tako velik in da bodo ljudje dobro shajali tudi brez mojih zapisov, kljub temu pa sem pisanje pesmi nadaljeval, zdaj v manjših, zdaj v večjih presledkih. Po prvem zanosnem obdobju sem kasneje ubesedoval svoja doživetja v prvi vrsti zato, da sem jih na ta način komu sporočal in istočasno ohranjal svojo sled, če se tako izrazim, svoje korake skozi izkušnje življenja, o čemer govorim vaša oznaka, da je šlo v teh pričetkih za pričevanje o eksistencialni stiski in iskanju smisla. Če pa pomislim na tedanje poetično klimo, potem je čustvenost tistega časa na Slovenskem vsaj zame predstavljala zbirka *Pesmi štirih*, torej Kovič, Pavček, Zlobec, Menart in kasneje Minatti. Med tujimi avtorji sta me v tem istemu duhu pritegovala Byron in Jesenin.

Sedemdeseta leta so v vaših pesmih uglasena na upor, ki se je v Evropi zanetil leta 1968. Kako ste ga sami doživljali v Ljubljani oziro-

ma v tedanji neuvrščeni Sloveniji-Jugoslaviji, ki je stala na pol poti med francoskim pariškim majem ter češkoslovaško praško pomladjo?

Res je, sedemdeseta leta so bila burna in obetajoča. Posebno študentska generacija tiste-

tem, da tisti neke zgoraj že poskrbijo, da ni nikoli miru. Da smo vedno povlečeni zdaj v ta, zdaj v drugi premik, da bi se tako vedno borili drug proti drugemu, da je vedno pri roki kakšna pravična vojna, ki zahteva še večjo tvojo bojevitost, in da skratka člo-

izbor, da jih ni premalo in da je strnitev uspela. In ker ste omenili moj prihod na Primorsko oziroma na Goriško in je to desetletje zaobseženo le z dvema pesmima, bi rad ponovil, da so pač moje pesmi izpovedi, ki so enkrat gostejše, drugič pa redkejšje posejane,

Foto ddp

ga časa je dvignila svoj glas zoper nekakšno uklenjenost, premajhen prostor misli in življenja, ki ga je določala družba, in to v prvi vrsti v odnosu do prihodnosti. Za prihodnost je bilo premalo smelih načrtov, in to je hromilo sedanost. Z današnjimi očmi bi lahko rekli, da je hladna vojna že pričela premočno dušiti prepotrebne nove vzgibe. Da seveda ne govorim o vojaški intervenciji na Češko, kar je odjeknilo kot boleče razočaranje, saj je bilo slutiti, da se bo romantizem muzikala Lasje razbil ob čereh krute ideološke realnosti. Vsekakor je nasilje nad Češko odvzelo komunizmu izhodiščno prepričljivost. Čeprav moja poezija ni direktno posegala v zunanja dogajanja, pa se je z opisanimi dogodki ujela. Nekako iztrgal sem se iz močnega čustvovanja, ki krčevito išče osebni in splošni smisel, in se po sili razmer pomaknil v racionalnost - zgolj čustvovanje namreč ni zagotavljalo preboja v ustreznejše soočenje s svetom, kakršen je, nujna sta bila trdnejši pristop in manjša notranja občutljivost. Iz tega obdobja se mi zdita najbolj zgovorni dve pesmi. Prva, *Atomski cilj*, govori o upor in zoper hladno vojno, ko sem namreč v nemški reviji *Stern* zasledil podatek, kakšni so ali naj bi bili vojaški načrti v primeru atomske vojne, ki je bila kot tesnoba zelo navzoča. Na tistem načrtu je bila med evropskimi mesti, ki bi jih lahko zajela atomska vihra, podčrtana tudi Ljubljana. Potanta pesmi je v tem, da sem po rodu Ljubljančan in skromna oseba na ta način pridobil veljavo, ker sem bil upoštevan v scenariju velikanškega spopada. Druga pesem, *V bistvu je vse ostalo po starem*, ki odseva moj globlji protest in v kateri se prepoznavam še danes, pa govori o

vek nima možnosti, da bi v miru živel in delal. Potem je tu še pesem, da nihče ne presteje nabojev, torej orožja za ubijanje, in da bi morali neke npr. v Sahari postaviti svarilni spomenik, da se proizvodnja nabojev ne bi več nadaljevala ali celo stopnjevala, spomenik, ki bi bil visok vsaj sto petdeset kilometrov, da bi ga zagotovo vsi videli in se odvrnili od smeri, po kateri hodimo.

Če se ne motim, ste neke v osemdesetih letih prišli na Primorsko, točneje na Goriško. To je tudi čas, ko ste nastopili poklic svobodnega umetnika. Koliko so ti dogodki v vašem življenju spremenili dotedanji pogled na svet? Pesniško poglavje iz tega obdobja je v vaši zbirki količinsko zelo skopo, je pa vsebinsko precej globoko, saj pišete o ljubezni in življenju, torej dveh neobhodno potrebnih prvinah.

Kot že rečeno, je moja poezija samohodniška in se ni vključevala v sprotne pesniške tokove, je ubesedovanje duševnih stanj. In ko sem pripravljaval izbor za *Pesmi ob poti*, sem se zavedel, da gre v zbirki v bistvu za nekakšen duševni življenjepis, ker sem se pač kot oseba iz desetletja v desetletje spreminjal. To spreminjanje je razvidno in, vsaj po odzivih sodeč, tudi zanimivo. Seveda pa na tem mestu naravnost moram omeniti in opozoriti na prof. Majdo Cibic, s katero sva sestavljala končno razporeditev in ki ima nemajhne zasluge, da mi je uspelo prvi predlog dobrega strniti. Ko sem namreč Goriški Mohorjevi družbi, ki se je blagohotno odločila, da zbirko izda, poslal prvi predlog, je vse ostalo po starem, ki odseva moj globlji protest in v kateri se prepoznavam še danes, pa govori o

ne gre za kontinuirano pesništvo, ki raste iz sebe. Torej izpovedi z željo, da bi se posamezni zapisi bralca zares dotaknili, po možnosti globlje, kjer smo vsi enaki: vsi v stremljenju za srečo in vsi v tesnobnem razpoloženju pred trpljenjem in vsem hudim. Ob prihodu v te naše kraje je pesmi res malo, ker je šlo za preselitev, potem za vstopanje v tukajšnji prostor naše narodne skupnosti in slednjič za mojo prelomno in srečno osebno zgodbo, ki je pomenila pričetek mojega novega življenja. Zato poezije kot da nisem več kot toliko potreboval.

V pesmih iz devetdesetih let se zrcali nova bivanjska stiska, ki je nekoliko različna od tiste, ki jo je moč zaznati v šestdesetih. S področja filozofije namreč prehaja v vsakdanje življenje. Koliko so vam pri njem premagovanju pomagali vera, pa tudi smisel in čut za estetiko?

Lahko bi se zdelo, da gre v mojih zapisih in življenju za nenehne stiske, kar seveda ne drži. Res pa je, da sem doživel mnogo preobrazb in se ob spremenjenih zunanjih okoliščinah spreminjal tudi sam. Dejansko imam občutek, da sem živel kar nekaj življenj, takole po desetletjih, in ta občutek je vsekakor spodbuden in ga nemara more odkriti vsak med nami. Marsikateri odziv je v pesmih tega obdobja kot gibalo zaznal ljubezen, jaz bi rekel svetlobo, ki pa ni več čustvo niti neka patetična fraza. Preprosto gre za prepričanje, da je na preizkušnje

življenja mogoče polno odgovoriti le z nekakšnim graditeljstvom, ustvarjanjem boljših odnosov in globljega medčloveškega razumevanja, v čemer je prisoten smisel kot odrešilen uvid. Ta smisel seveda nisem jaz sam, ni skrb zgolj zame, ampak je obrat k drugim in v povezovanju z njimi, je v ustvarjanju srečnejše skupnosti, kot jo živimo danes. Gre za smisel kot moj odprt nagib do mojega bližnjega, kot dobrohoten nagib moje družine do drugih družin, mojega naroda do drugih narodov, moje države do drugih držav, moje vere do drugih ver, moje civilizacije do drugih civilizacij. In ta smer je svetloba, je ljubezen, če hočete. Res je, to je neke vrsta vera in kaj je drugega smiselna vera, če ne prepričanje o dobrem, o neizpodbitni smisli dobrega namena, prepričanje o smislu resnične naklonjenosti do drugih in drugačnih. Mislim, da je v tem vsebovan tudi za vse nas dobrohoten božji nasvet, naj

pravljanje ločitev in ločevanja na stari celini, ki je ne samo z obema svetovnima vojnama, ampak že prej doživljala nepopisno krute izbruhe sovraštva in nestrpnosti - če pogledamo nazaj, se lahko res zgrozimo. Seveda pa smo ob tem takoj pri t. i. slovenskem vprašanju, ki sem mu posvetil prav zadnjo pesem zbirke in nosi naslov *Poziv k pomiritvi*. Apokalipsa prejšnjega stoletja je pustila v narodih globoke rane, pa ne samo v narodih, toliko bolj v posameznikih, v človeku tega ali onega naroda. In slovenski narod ni izjema, še več, vsiljuje se občutek, da je notranja razklanost, pogojena z izključujočim in krvavim ideološkim obračunom, še vedno na delu, in to kljub nastanku slovenske države in uvedbi demokracije. Kdo bi lahko pozabil enkratno vzhajenje ob osamosvojitvi Slovenije in vendar prevelika notranja ločenost še obstaja, kar ni dober obet za prihodnost. Ker se pogovarjamo o poeziji, to sploh ni zgolj politično vprašanje, ampak je obremenitev zasebnosti in intime ljudi. Težko smo namreč celovita in pravih energij polna oseba, če se ne prepoznamo tudi v drugem delu lastnega naroda in težko je notranje ločen narod kos sedanjim izzivom. Ne smemo pozabiti, da zaradi logike vladajočega velikega kapitala nismo enakovereden narod, kar smo pač majhen trg, ki prinaša malo globalnega dobička. Dobriček je žal tisti, ki danes daje narodu ali državi pomen, kar je kajpada srhljivo, vendar je tako. In v takšni situaciji bi bilo nujno, da bi Slovenija strnila svoje vrste in ukinila globoke notranje razdalje, ki nas neko razpolavljajo in nam odvzemajo moč. Kot bi dihal le z eno polovico pljuč, vsaka stran s svojo. Pokazatelj tega stanja je dejstvo, da še vedno nismo dali imena grobovom druge svetovne vojne, kar je izjemno hud človeški problem, dosti hujši od tozadnjih dnevnih in političnih polemik. Mislim, da nam takšno stanje spodjeda ogromno etičnega naboja, brez katerega ne more biti odločnega obračuna v prihodnost, in nas kar naprej pogotuje nikoli razrešena preteklost. Na srečo stanje med našo tukajšnjo narodno skupnostjo ni zaostreno, se pa zdi, da smo se na zavirajoče medsebojne razdalje kar preveč navadili in jih zato vzdržujemo.

In če bi na koncu skušali poimenovati osrednji vzgib vaše poezije?

Pravzaprav ne bi imel velikih težav. Osrednji vzgib poezije je slej ko prej v kontrastu med resničnostjo in željo po boljšem in lepšem. Kadar nas resničnost povsem zadovoljuje, želja po boljšem in lepšem ni potrebna in s tem niti poezija ne. Kadar pa nas resničnost tako ali drugače prizadeva, želje po boljšem in lepšem zaživijo in o njih kakor tudi o prizadetosti govori poezija.

Primož Sturman

v svoje dobro delamo dobro drugim, da bo naše življenje srečnejše, torej vedno v misli na druge in nikoli s takšnim ali drugačnim nasiljem ali zahrbtnostjo. Ta navedeni premik je razviden v zadnjem delu zbirke, ko sem se v zadnjem času pravzaprav prenehal ukvarjati s sabo in so me pričele pritegovati po srcu velike, čeprav nekako skrite osebe, s katerimi sem prišel v stik. Tako se npr. srečamo z odrešitveno zgodbo moje sorodnice Verene, s čarobnim glasom Hermana Srebrniča, z nebeško svetlobo na fotografijah Davida Fajta in ne nazadnje s presunljivo lepo izjavo na smrt bolnega Marka Bitežnika: če ostanem živ, bom delal dobro, dobro za druge.

Prvo desetletje novega stoletja oziroma tisočletja je zaznamoval dokončen padec političnih meja pri nas. Kako ste ga kot Slovenec iz matice, ki ga je življenjska pot pripeljala v zamejstvo, doživljali te dogodke?

Upravičeno ste premaknili pozornost na nastajanje nove Evrope oziroma padec političnih in, upam, v padanje vsakršnih meja, se pravi v od-

Na kavi s knjigo / Novost pri Goriški Mohorjevi družbi

Zgodovinski oris Biljane

Petra Stresa

Lepo je povedala prof. Marija Češčut, ko je za knjigo *Biljana*, ki jo je za Goriško Mohorjevo družbo napisal zgodovinar in šolnik Peter Stres, dejala, da je lep primer, kako pomembna je krajevna zgodovina za vse nas, in si obenem zaželela, da bi vsak kraj našega področja imel podobno knjigo in seveda takega zgodovinarja, kot je Peter Stres, sicer z Idrskega pri Kobaridu doma, a prav tako vraščen in vpjet v Brda kot Brici sami.

Dobro obiskana predstavitev knjige, ki se je ujemala z dogodkom *Na kavi s knjigo*, za kavo poskrbi podjetje PrimoAroma iz Trsta, je bila v jutranjih urah v četrtek, 26. marca 2015, v likovni galeriji Ars, kar se je pokazalo kot pravilno, saj že dolgo nismo videli v jutranjih urah na kaki knjižni predstavitvi toliko ljudi.

Odbornica Goriške Mohorjeve družbe prof. Marija Češčut je vodila pogovor z zgodovinarjem Petrom Stresom, kateremu morajo biti Brici zelo hvaležni, saj je knjiga *Biljana* zgodovinski opis te in ne samo te vasi, katere prva omemba sega v leto 1205. Zgodovinski oris vasi, pravzaprav, kot se glasi podnaslov knjige: *Oris preteklosti župnije občine Biljana ter naselij Biljana in Zali*

Breg – Šlumberk od prve omembe vasi Biljana leta 1205 do priključitve k Jugoslaviji leta 1947.

Sam Peter Stres, avtor knjige *Biljana*, ki jo je sodobno, lepo oblikovala dr. Mirjam Simčič, je na predstavitvi povedal, da se je od nekdanj zanimal za zgodovino Biljane, sam tudi nabiral precej gradiva, a mu je čas, ko je bil še profesor in kasneje ravnatelj, ni dopuščal, da bi se posvetil poglobljeni zgodovinski raziskavi, kar je to lahko storil pred kratkim, ko je postal upokojenec.

“Kar je zapisano, ostane”, je dejal Peter Stres, ki se je javno zahvalil prof. Tomažu Simčiču, tudi zgodovinarju in šolniku, ki mu je pri raziskavi ogromno pomagal, tako z navesti kot z gradivom, kot je tudi napisal tople uvod h knjigi *Biljana*, v katerem o Petru Stresu pravi takole: “... iz knjige o Biljani in Zalem Bregu je razvidno, da ima Peter Stres, ki je sicer doma s Kobariškega, vas, ki jo je izbral za svojo dru-

go domovino in v kateri živi s svojo družino, iz srca rad. Če ne bi bilo tako, bi temu delu ne posvetil toliko svojega časa in truda”. Prof. Tomaž Simčič ob koncu svojega uvodnega zapisa knjigi *Biljana* tudi napiše, da je zanj izid knjige praznik, da bo tako občutje gotovo prevečevalo tudi Brice

Zgodovinar Peter Stres in prof. Marija Češčut (foto JMP)

in predvsem vse prebivalce Biljane, kot tudi pove, da je knjiga namenjena širšemu občinstvu, a tudi strokovnjakom, saj gre za “zgleden primer pristopa do monografske obravnave nekega kraja v časovnem prerezu, ki zaobsega več kot osem stoletij dogajanja, značilnega za naš zahodni rob slovenskega narodnega ozemlja”.

Predstavitev knjige je bila lepa, doživeta, Peter

Stres je namreč plemenita oseba in odličen zgodovinar, ki zna v svojo pripoved vnesti vse tiste elemente, ki so pomembni za naš prostor. Tako smo slišali, kako je bila Biljana do leta 1927 občina, da je Dobrovo po drugi vojni postalo občina najbrž tudi zato, ker so bili v Biljani premalo ambiciozni in niso zgradili večjih stavb, kot smo poslušali tudi, kako je Biljana ostala pod fašizmom narodno zavedna, do kakšnih velikih sprememb je prišlo po drugi svetovni vojni, kot je Stres tudi povedal, da se je odločil končati svoj zgodovinski oris Biljane leta 1947, ker je polpreteklost še vedno preveč politično obarvana. Navzoči smo predvsem uživali v iskrivih in zanimivih pripovedih o tem, kako so vinogradniki iz Biljane oglejskemu patriarhu tudi zatožili nekega vikarja, češ da zna delati točo, ki jim redno uničuje trgatve, kot smo tudi izvedeli, kaj je “uboga kost”, velikonočna poslastica samo petih, šestih briških vasi, o čemer je ob svojem poznavanju briških navad spregovorila tudi Stresova šolska kolegica in Brika iz Vipolž, prof. Branka Gorjup.

Skratka: šlo je za izjemno lepo predstavitev knjige *Biljana*, katere avtor se je ob koncu zahvalil vsem, ki so pripomogli k njenemu izidu, tudi svoji hčerki prof. Marjeti Pisk, ki se je udeležila predstavitve, za lektoriranje.

Prof. Marija Češčut je predstavitev končala z napovedjo knjige spominov dr. Karla Bonuttija, nekdanjega slovenskega veleposlanika v Vatikanu in znanega goriškega rojaka, ki se je tudi udeležil predstavitve Stresove knjige o Biljani.

Jurij Paljk

PIKA NA (PESM)I

Majda Artač Sturman

Prehod

Loparji so ožgani
lenčice prazne
zeva globoka peč
jutri jo bodo podrli
saje prepleskali
skrili tramovje
žeželj vrgli v staro železo.
Nova hiša bo drugačna
stara je bila temačna
plenirji bodo samo za Ozem,
ko bodo vanje devali presenc in pirhe.
A moja babica hiti
mese koklj s piščeti
velika pest z malo testa
tri deteljična zrna
pet kroglic in malo testa
dve deteljični zrni
na velik ploh
in peč zapri za zadnjo peko
in hitro, se mudi
prikaže se rumena koklja s piščeti okrog
za vsakega med nami.
Mi smo tiho -
“To je vaš kolač”!.

Irena Žerjal

Pesem Prehod, ki jo je Irena Žerjal objavila v pesniški zbirki *Let morske lastovice* leta 1987, ni uglasena na izrazito velikonočno tematiko, čeprav je vanjo pesnica vpletla

tudi velikonočni motiv plenirjev s tradicionalnimi jedmi. Govori bolj o nekdanjosti, ki se levi v novi čas. Zdi se mi zanimiv primer poezije, v kateri se prepletata tako

tradicijska kot modernizem. Po eni strani takoj opazimo, da pesniški zapis tako rekoč ne vsebuje ločil in torej ne postavlja preprek čustvenemu izlivu lirskega subjekta, obenem pa predstavlja dobri stari čas babičine krušne peči, njene skrbi za kokljo in piščeta ter predmetov, ki so obsojeni na izginotje. Nekaj propada ali se spreminja v imenu novosti, spremembe so znanilke novega časa. Ključnega pomena sta verza *Nova hiša bo drugačna / stara je bila temačna*, v katerih se pesnici harmonično zapiše edina rima pesmi.

Starosvetnost vaše pristnosti predstavljajo stilno zaznamovane besede za poimenovanje predmetov ali orodij, kot npr. *lenčice, žeželj*. Temačno sliko stare hiše, kjer zeva občutek praznine, ožganosti, sivine saj, kontrastno osvetljuje podoba babice in rumene koklje s piščeti. Nekam se mudi, morda napredek priganja, a otroci so tiho v pričakovanju kruha. Niso razočarani, iz peči še zadnjič zadiši, pesem se zaključuje s povednim, zanesenim vzklikom: “To je vaš kolač”!.

Svobodni verz brez ločil valovi v pesničnem ritmu in opazovanju detajlov; ponavljanja *malo testa* ter izrazi *tri deteljična zrna... dve deteljični zrni* zvenijo kot nekakšen zarotitveni obred, ki naj upočasni dogajanje prehoda v drugačen svet. Opazna sta še polisindeton ter aliteracija v verzih *in peč zapri za zadnjo peko / in hitro, se mudi* /... vse te posebnosti dajejo pozornostni bralki in bralcu slutiti poetičnost in slovesno naravnost besedila. Srce pesmi predstavlja misel, da bodo kljub spremembam ostali plenirji za Ozem (Veliko noč), ko bodo vanje še vedno polagali presnec in pirhe.

Kako lepe in bogate so tudi v današnjih časih košare, polne blagoslovljenih velikonočnih jedi, kruha, pirhov, potič! V času, ko krušna peč (tudi na novo zgrajena) v marsikaterem domu še zmeraj ohranja tipične vonje nekdanjih časov in navad.

S 7. strani

Bistrine modre Soče ...

Zaslišale so se *Oj, Doberdob* Z. Prelovca, v kateri sta se kot solista izkazala mezzosopranistka Martina Kocina in baritonist Manuel Pintar, učenca SCGV E. Komel (mentorica prof. Franka Žgavec), *Soči* Fr. Aljaža in *Stelutis alpinis*, pri kateri je solistično vlogo spet imel Manuel Pintar, ki je solo zapel tudi v otožni slovenski ljudski *Nocoj pa, oh, nocoj*, ki jo je poleg zelo znane *Signore delle cime* B. de Marzija, v prir. I. Ote, izvedel združeni ženski zbor (MePZ Jazbine-Plešivo; MePZ F. B. Sedej; MePZ Mirko Špacapan Podgora) pod taktirko prej omenjenega Kokošarja.

Pred tem občutenim poklonom vsem žrtvam in tistim, ki so na lastni koži občutili vojni vihar, je bilo v Palači Locatelli, na sedežu občine Krmin, odprtje razstave, na kateri so svoja dela o te-

mi vojne postavili na ogled člani Fotokluba Skupina 75, ki letos praznuje 40-letnico delovanja (zamisli zanj je vzklila peščica ljudi oz. trem ljubiteljem fotografije, ki so bili Joško Prinčič, Marijan Tomšič in Žarko Kerševan, v sovodenjski gostilni Pri Francetu daljnega l. 1975) in Dabla, Društva briških likovnih ustvarjalcev Šmartno. O razstavljenih delih in njihovih ustvarjalcih je spregovorila umetnostna zgodovinarica Alenka Di Battista. O inštalaciji Skupine 75, tematsko vezani na prvo svetovno vojno, je povedala, da so se ustvarjalci “preizkusili v tehniki, podobni fotolitografiji, ki se je že v drugi polovici 19. stoletja uporabljala za prenos fotografij na predhodno pripravljeno kamnito ploščo za tisk. Kot podlago so izbrali soške kamne različnih velikosti in oblik, nanje

so odtisnili portretne fotografije uniformiranih vojakov avstro-ogrsko vojske iz časa prve svetovne vojne. Slikali so jih številni ljubiteljski in poklicni vojni fotografi in tako vsaj deloma ohranili živ spomin na številne fante in može, ki so se borili na fronti

/... / Na sredini stoji na kamnu odtisnjen križ, ki namiguje na dejstvo, da so vojaki mrtvi. /... / Pomemben del inštalacije je tudi krogla iz bodeče žice, ki simbolizira svet in totalnost spopada. V kroglo prepleteni rdeči šipkovi plodovi simbolizirajo prelito kri, bela roža na vrhu krogle pa ponašarja mir, ki je zavladal med evropskimi narodi po koncu prve svetovne vojne. Celota želi v vseh nas obuditi spomin in

Foto Loredana Prinčič

nam biti v trajen opomin, da bi se take grozote nikdar več ne ponovile”. To zadnjo misel, skupaj s poudarkom na pomembnosti tega srečanja, so glasno izrekli tudi vsi trije župani, navzoči na odprtju: Franka Padovan (Števerjan), Franc Mužič (Brda) in Ettore Romoli (Gorica). Franka Padovan je podčrtala, da je smisel tega praznika prav v povezovanju Slovencev, Italijanov in Furlanov in priložnost, da razmislimo o miru, dragoceni dobrini za vse ljudi. Pijateljsko razpoloženje se je po prireditvi nadaljevalo na družab-

nem srečanju v krminski dvorani Italia s kramljanjem nastopajočih in gledalcev in seveda ob zdravicah z žlahtno kapljico, ki je iz pevcev izvabila še marsikatero pesem.

Trst / V kavarni San Marco in knjigarni Lovat

Knjigi Miroslava Košute

Nadia Roncelli, Miroslav Košuta in Marjan Kravos

Prijetno torkovo jutro smo preživeli v prebujeni kavarni San Marco v Trstu oz. knjigarni, ki domuje v tem prelepem salonu. Znanci in časniki smo pospremili predstavitev zadnje knjige pesnika in pisatelja Miroslava Košute *Dnevnik o lastovičem gnezdu*, ki je izšla pri založbi Mladika z ilustracijami tesnega sodelavca Marjana Kravosa, za prijatelje Pančija.

Srečanje s poetično prozno pripovedjo in njenimi akterji je povezovala urednica Mladike Nadia Roncelli, ki je poudarila pričakovanje nove slovenske knjigarne, kjer bo vse več priložnosti proslavljati slovensko kulturo v Trstu. Zadnje Košutovo delo prinaša kar nekaj novosti in posebnosti glede na pretekli avtorjev opus. Ni le dnevnik, temveč osebna pripoved o lastovičem paru, ki si je pri Košutovih ustvaril gnezdo. Ptice selivke, ki po ljudskem izročilu prinašajo srečo, so na Kontovelu dobile občutljivost in gostoljubje, ki ju avtor prevaja v bogato obarvano literaturo. Ali je ta pesem o življenju in naravi nekakšna moderna pravljica za odrasle? Košuta se s tem ne bi strinjal, saj je kljub veliki metafori o odhajanju in vračanju življenje vendar sestavljeno iz rojevanja in umiranja. To pa ni pretirano pravljico, vsaj v klasičnem pomenu ne. Te imajo po Košuti drugačen konec kot pa zgodba o šestih lastovicah, ki odidejo v Afriko in od katerih se naslednjo sezono vrne le ena.

Avtor svoj zadnji književni uspeh razumeva kot zbirko pesmi v prozni obliki, kot zgodbo svojega življenja. Poglobljeno se je posvetil teshnemu, prijateljskemu stiku z Alojzom Rebulo, kateremu je napisal, in na srečanju tudi prebral, uvodno posvetilo. Ob tridesetletnem

dopisovanju, v strinjanju in razhajanju, je pred kratkim nastalo Rebulovo delo *Kominform v Zabrinju*, ki s kruto razklanostjo levece v Križu ima le posredno zvezo. Gre predvsem za odnos do slovenstva, ki ga oba gojita vse življenje. Košuta v letih, ko potrebuje očala, odkriva, koliko mu pomenijo besedni drobci, ki jih že šestdeset let beleži na lističe in danes polnijo dragocene literarne mape. Za oblikovanje in ilustracije je poskrbel dolgoletni sodelavec Marjan Kravos, ki je za to priložnost iskal pravičen odnos med besedo in njegovo likovno podobo. Ker je dnevnik velika metafora, je za ilustracije namesto realističnega izbral prav takšen, metaforičen jezik.

Pisanje dnevnika je bilo za Miroslava Košuto novost, s katero se ne ukvarja več, saj ne bi rad raztegoval te zgodbe po zgledu kake televizijske nadaljevanke. Ponosno je povedal, da je vse življenje živel na enem bregu – na bregu slovenskega jezika – in mu ostal zvest do danes. Spomnil se je študentskih časov, ko ni bilo potrebno, da so mentorji dvakrat zapored očitali študentom iste napake, z branjem iskrenega posvetila Alojzu Rebuli pa se je poklonil akademiku s srednjeveško dolгим seznamom priznanj, ki postaja vedno bolj kraški fant in hrepeni po gozdu in jasi s petimi jurčki, pa ne prav velikimi. Nekaj dni zatem je bila v knjigarni Lovat predstavitev antologije Košutovega opusa, ki ga je za založbo Del Vecchio v italijanščino prevedla prof. Tatjana Rojc. Poleg avtorja so na lepo obiskanem srečanju spregovorili še prevajalka in moderator srečanja Walter Chierighin ter italijanistka Cristina Benussi. Igralka Lučka Počkaj je prebrala izbor Košutovih poezij.

Jernej Šček

DSI Dr. France Arhar o finančni krizi

Razlogi za bolezensko stanje Slovenije

Številke v financah so pomembne, a jih je treba razumeti. Tako je uvodno dejal dr. France Arhar, nekdanji predsednik slovenske državne banke in sedanjí ravnatelj Združenja bank Slovenije, ki je kot gost Društva slovenskih izobražencev slikovito spregovoril o finančni krizi. Kar se le-te tiče, so debate v Sloveniji zelo živahne, saj se sprašujejo, kako je mogoče, da je ta država po petnajstih letih visoke rasti nenadoma tako padla. Da bi razumeli, kaj je povzročilo ta padec, moramo razumeti vzroke, ki so pripeljali do bolezenskega stanja.

Tokratni gost je ob razlagi sproti beležil na plakat pomembne številke, vezane na krizo in poslovanje bank. Današnja bančniška slika v Sloveniji temelji na odločitvah iz prejšnjih let: Slovenija je leta 1999 uvedla stanovanjsko varčevalno shemo. Kdor je varčeval najmanj pet let, mu je država darovala enomesečni znesek, kar je prineslo do ugodnih kreditov. Tako je leta 2004 prišlo na slovenski trg 32 tisoč varčevalcev. Istega leta, prvega julija, je Slovenija uvedla davek na dodatno vrednost. Kdor je zaprosil za kredit za nakup avtomobila, ga je odplačal v petih letih, in spet se vrnemo k letu 2004. Aprila istega leta je Slovenija uvedla davek na obresti, ki je stopil v veljavo s prvim januarjem 2005 in je pomenil 20 % obremenitev. Prvega maja je vstopila v Evropsko unijo, junija istega leta pa v mehanizem deviznih tečajev. Prav to, je dejal dr. Arhar, je prineslo velike spremembe zaradi t. i. centralnega tečaja. Ko namreč neka država vstopi v Evropsko unijo, se zavezuje z Evropsko centralno banko, da njen tečaj ne bo odstopal od evropskega tečaja. Prav mehanizem centralnega tečaja je prinesel Sloveniji stabilen tečaj. Takrat smo za ceno 239,64 tolar-

jev dobili 1 evro, povečala se je boniteta in nastal je velik interes za Slovenijo.

Prihranki prebivalstva so najbolj stabilni primarni viri bank, te pa živijo od zaupanja, saj so finančni posredniki. Banke so se zadolžile za šestnajst milijard evrov pri bankah v tujini. Ko je kreditna rast pospeševala, je 75 % bilo v obliki kredita. In prav to je prvi odgovor na vprašanje, zakaj je prišla finančna kriza v Slovenijo z zamudo. Ko je nastala kriza, je najprej udarila po največjih evropskih bankah, ker pa je bilo v Sloveniji malo denarja, se je to počasneje odvijalo.

Leta 2004 je celotna slovenska bančna vsota dosegla 24 milijard evrov, naslednje leto se je zvišala na 34 milijard, nato 42 milijard, leta 2009 pa je dosegla 52 milijard, pri čemer je dominantna oblika kredit prebivalstva in podjetij. Ko se prebivalstvo zadolžuje, je to v treh četrtinah primerov za nepremičninski trg, le četrtina je za potrošne materialne vire. Slovenija je leta 2007 prevzela evro in doživela po Arharjevih besedah kulminacijo. Tako na primer za Ljubljano, Primorje in Kranjsko Goro so bile višje cene nepremičnin kot v Münchnu. Temeljno gonilo je bil kredit. Kljub temu je slovensko prebivalstvo med najmanj zadolženimi narodi v Evropi.

Po mnenju dr. Franceta Arharja je zelo malo slabih kreditov. Težava nastopi, ko ni stalnega dohodka ali zaradi izgube službe. Takrat ni druge poti kot prodaja. Neki kredit postane slab, ko pride do 90-dnevne zamude, ki je lahko upniška in dolžniška. V praksi so velike razlike med enakimi predpisi v različnih državah. Pozitivna je novica, da je imela Slovenija lani spodbudno gospodarsko rast 2,6 %, njen glavni generator pa je prodaja na tujih trgih.

Šin

6.4.2009

6.4.2015

ANTON KORSIČ

Vedno med nami

Tvoja družina

Na OŠ F. Bevk na Opčinah / Srečanje s prof. Majdo Artač Sturman

Svetovni dan poezije in obletnico rojstva Srečka Kosovela smo letos praznovali na poseben način. Na našo opensko OŠ F. Bevka smo 18. marca 2015 povabili profesorico Majdo Artač Sturman, ki se je z velikim veseljem odzvala našemu povabilu. Srečanje je potekalo v prisrčnem in sproščenem vzdušju. Pesnica se je učencem predstavila in jim pripovedovala o šolskih letih, ko je tudi sama obiskovala opensko osnovno šolo.

Posebej se je spomnila svoje učiteljice Helene in dnevnikov, ki jih je morala pisati vsak konec tedna. Učencem je razkrila, kako je na različne načine in z bujno fantazijo oblikovala domače naloge. Prebrala je dve Kosovelovi pesmi, svojo pesem *Marec* v slovenščini in v njeni grščini ter prikupno, še neobjavljeno *Abecedo*. U-

čenci so ji na koncu srečanja zastavljali zanimiva vprašanja v zvezi z njenim ustvarjanjem, kar je pomenilo, da so ji sledili z zanimanjem in da jih je s svojim lepim slovenskim izražanjem popolnoma prevzela. Zahvaljujemo se ji za obisk in knjižni dar ter upamo, da se bomo še srečali.

Učenci in učiteljice OŠ F. Bevka z Opčin

Zgodovina slovenskega cerkvenega petja v Rojanu

50 let slovenske sv. maše po tržaškem radiu

Zgodovina slovenskega cerkvenega petja v Rojanu sega v leto 1905, ko je msgr. Jakob Ukmar ustanovil dekliški zbor Marjine družbe, ki je pel in vztrajal tudi v zelo hudem fašističnem obdobju. Ko so bile po drugi svetovni vojni obnovljene slovenske šole, je bilo v šoli veliko otrok, zato je petje pri službi božji ob deveti uri prevzel otroški pevski zbor. Otroci so odrasčali in leta 1950 je takratni kaplan, dr. Angel Kosmač, pomislil na ustanovitev mešanega cerkvenega pevskega zbora. In prav v tem zboru pojejo nekateri pevci in pevke še danes. Kako pa je prišlo do prenosa sv. maše po radiu?

Po drugem vatikanskem koncilu se je 7. marca leta 1965 začel izvajati sklep, po katerem se je bogoslužje opravljalo v narodnem jeziku in ne več v latinščini. V Trstu je takoj nastalo vprašanje radijskega prenosa nedeljske maše v slovenskem jeziku. Nadškof Anton Santin se je o tem pogovarjal s slo-

radijski prenos nedeljske maše potekal vedno v najboljsh pogojih v večjo božjo čast in duhovno korist vernikov.

Vas prisrčno pozdravljam!

Iz škofijskega ordinariata

Trst, 2. februarja 1965

+ Antonio, nadškof

Odlok 2. vatikanskega koncila pa ni določal samo uporabe narodnega jezika, ampak je tudi spremeni potek maše. Verniki sodelujejo z molitvami in odgovori, duhovnik je obrnjen proti ljudstvu pri nanovo postavljenem oltarju, sv. obhajilo se prejema stoji, lahko tudi v roko. Obhajilna miza ni bila več potrebna in res so bile polagoma v vseh cerkvah odstranjene. Prenovljeno bogoslužje je predvidevalo tudi bralce božje besede. V prvih letih so brali samo moški, šele tri leta kasneje so prišle na vrsto tudi ženske. Kmalu so duhovniki pripravili knjižico "Naša daritev" s potrebnimi odgovori, molitvami in ljudskimi pesmimi.

Pevski sestav sredi 90. let prejšnjega stoletja: na skrajni desni g. Stanko Zorko

venskim vodstvom Radia Trst A. Izbrana je bila cerkev v Rojanu. Po tem dogovoru je g. Stanko Zorko prejel od nadškofa Santina uradno obvestilo, ki ga navajamo iz takratnih zapisov:

Častiti g. Stanislav Zorko – Rojan – Trst

Končali so se dogovori med Škofijo in vodstvom Radia, da bo od 7. marca dalje prenos nedeljske maše po radiu v slovenskem jeziku iz župnijske cerkve v Rojanu. Vam je zaupana skrb in odgovornost za prenos. Zato posebno skrbite, da se bo sv. maša opravljala pobožno. Ljudje naj po bogoslužnih predpisih spremljajo mašo z odgovori, molitvami in petjem. Sveta maša se mora začeti točno ob 9. uri. Petje, ki je lahko spremljano s harmonijem in ne z orglami, naj bo dobro in skrbno pripravljeno. Mašnik naj poskrbi za urejen potek sv. maše. Tudi pridiga naj bo dobro pripravljena in podana. Zaupam, da bo omenjeni

V nedeljo, 14. februarja 1965, je bila popoldne ob 16. uri poskusna maša za nedeljski prenos po radiu. Vse je bilo pripravljeno.

V nedeljo, 7. marca 1965, ob 9. uri, je prvo sv. mašo z neposrednim radijskim prenosom daroval g. Lojze Škerl, pridigal je g. Stanko Janežič, g. Stanko Zorko pa je bil pri ljudeh, da je vodil odgovore, molitve in ljudsko petje. Na koro

je petje na orgle spremljala prof. Marica Zupančič, rojanski cerkveni pevski zbor pa je vodil Humbert Mamolo. Udeležba domačinov in drugih vernikov je bila velika. Tega dne je domači cerkveni pevski zbor prevzel nase veliko odgovornost in obveznost, ki traja še danes.

Sicer pa je g. Stanko Zorko po štirih mesecih radijskega prenosa sv. maše iz rojanske cerkve poslal g. nadškofu poročilo s predlogom, da bi si to obveznost izmenično prevzele druge župnije. Ned drugim je napisal: Slovenski verniki so veselo pozdravili velik dar zadnjega Koncila, ki je vpeljal uporabo materinega jezika v bogoslužju. Po prvi negotovosti so se ljudje navadili odgovarjati pri maši enotno, glasno in sproščeno...

Udeležba se je povečala. Mašo po radiu spremlja precej ljudi tudi onstran meje, zlasti tisti, ki ne morejo v cerkev.

Ekscelenca, morda bi bilo primereno, da bi se meseca septembra menjala cerkev za prenos sv. maše. O tem se je govorilo med duhovniki, ki so mnenja, da prenos sv. maše po radiu ne bi smel biti stal-

no iz iste cerkve. Govoril sem z g. Petrom Šorlijem, ki bi bil pripravljen sprejeti to odgovornost. Ekscelenca, zahvaljujem se Vam za izkazano zaupanje.

Trst, 15. julija 1965

Iz zapisov g. Zorka zvemo, da ga

Utrinek iz preteklosti: rojanski zbor pod vodstvom H. Mamola na reviji v domačem Marjinem domu

je 13. avgusta g. nadškof poklical na škofijo in mu sporočil, da bo radijski prenos nedeljske sv. maše ostal iz cerkve v Rojanu. Tako je želelo tudi vodstvo Radia. Duhovniki iz drugih župnij naj bi prihajali gostovat v Rojan.

Tako se je začelo tudi redno sodelovanje rojanskega zbora, nedeljo za nedeljo, pri oblikovanju sv. maše po radiu.

Leta 1960 je prevzel mesto dirigenta prof. Humbert Mamolo. Za krajši ali daljši čas so mu kot organizatorji priskočili na pomoč Marica Zupančič, Danijel in Štefan Bembi in kasneje Andrej Pegan. Prof. Humbert Mamolo je vodil zbor celih 45 let nepretrgoma vse do leta 2005, in to zelo odgovorno in resno. Predvsem v zadnjih letih dirigiranja v Rojanu je tudi napisal veliko cerkvenih skladb, od samostojnih do priredb mašnih spevov in celih maš.

Od septembra 2005 do januarja 2012 je zbor uspešno vodil ravnatelj Glasbene matice, prof. Bogdan Kralj, ob koncu januarja pa je vodstvo zbora prevzela prof. Zulejka Devetak, ki ga z veliko poštrevnostjo vodi še danes.

Dirigent Bogdan Kralj se posloavlja od svojih pevcev po dolgoletnem vodenju zbora

Zveza cerkvenih pevskih zborov se je na posebni seji 21. julija 2006 obvezala, da bo skrbela za organizacijo gostujočega zbora, ki bi vsako tretjo nedeljo v mesecu pel pri sv. maši z neposrednim radijskim prenosom. Tako so rojanski pevci enkrat mesečno razbremenjeni. Naj med raznimi nastopi Rojanskega cerkvenega zbora v tem dolgem obdobju omenimo le najpomembnejše.

Izredno doživetje je bilo novembra leta 1977 v Veroni, kamor je bil povabljen, da poje pri maši ob posvetitvi tržaškega škofa Lovrenca Bellomija. Leta 1978 je sodeloval pri poimenovanju rojanske osnovne šole po bazoviških junakih. Leta 1980 je ob obnovitvi orgel v rojanski cerkvi naštudiral vrsto zahtevnih cerkvenih pesmi

in 31. maja 1981 priredil koncert ob orgelski spremljavi mojstra Huberta Berganta.

Na koncertu Marijinih pesmi v rojanski cerkvi je 28. maja 2000 prejel priznanje Slovenskega Cecilijinega društva iz Ljubljane.

Še bolj slovesno je bilo na prireditvi 4. junija istega leta, ko so bili dirigent in pevci deležni čestitk številnih gostov, med njimi tudi gospe Milene Cerar z Ministrstva za kulturo.

Na pobudo ZCPZ in Sklada Republike Slovenije so nekaterim pevcem in dirigentu podelili Gallusove značke za dolgoletno sodelo-

vanje. In še veliko drugega ... Za g. Stanka Zorka je bil prenos slovenske sv. maše po radiu izredno pomemben. Veliko važnost je posvečal cerkvenemu zboru, saj se je zavedal, da je stebel tako na verskem kot kulturnem področju. Do konca svojega življenja je zboru posvečal veliko pozornost. Posebno mesto je imela zanj slovenska pesem kot dokaz pripadnosti slovenskemu narodu in iskrena izpoved vere in ljubezni do Boga.

Danes radijski prenos sv. maše iz cerkve v Rojanu gotovo nima več tiste vloge, kot jo je imel pred leti. Redno sedaj prenašajo sv. mašo tudi nekatere krajevne radijske postaje in televizija, toda za nas in našo bližnjo okolico je prenos iz Rojana ohranil ves nekdanji pomen.

Njegovo delo nadaljuje dušni pastir, msgr. Franc Vončina. Zahvalno sv. mašo je na tretjo postno nedeljo 8. 3. 2015 končal s temi besedami:

Zaključujemo danes to sveto bogoslužje in hvaležni smo Bogu za teh 50 let, da nas je spremljal in blagoslavljal v tem svetišču. Povezani smo bili v tem času s števil-

nimi poslušalci naše dežele, pa tudi preko nekdanje meje. Pred 50 leti je bila sicer naša cerkev polna, pevski zbor bogato zaseden, trije duhovniki pri oltarju in številni strežniki. Danes je nekoliko drugače, pa vendar vztrajamo. Vemo tudi, da nas mnogi poslušate po radijskih valovih in je

udeležba pri naši sv. maši v tolažbo bolnikom in ostarelim. 50 let je tudi, kar ne samo pri nas, ampak tudi po drugih naših cerkvah, pojemo in molimo v domačem jeziku in obenem dejavno sodelujemo pri skupnem bogoslužju. Za vse to hočemo danes Bogu zapeti zahvalno pesem: HVALA VEČNEMU BOGU.

Marija Trobec

V dogovoru z avtorico zapisa, g. Marijo Trobec, smo objavili zapis, ki ga bodo lahko bralci imeli na voljo tudi v velikonočni številki rojanskega glasila Med nami. Gre za lepo sodelovanje med našim časopisom in rojansko versko skupnostjo, ki je imela in še danes ima svojo težo pri ohranjanju slovenske verske in narodne identitete v Trstu.

Velikonočna poslanica tržaškega škofa, nadškofa Giampaola Crepaldija

Kristus je vstal!

Kristus je vstal! To je staro-davno in vedno aktualno oznanilo izjemnega dogodka, ki se je pripetil v Jeruzalemu pred dvajsetimi stoletji, in ki ga Cerkev vse do današnjega dne naznanja po vsem svetu. Na tem oznanilu temelji vera za nas kristjane tudi danes, saj verjamemo pričevanju Marije, Jezusove Matere, Magdalene in ostalih žena, ki so prve videle prazen grob, ter Petra in ostalih apostolov, učencev iz Emavs in vseh enajsterih, ki so se zbrali na zadnji večerji (prim. Markov evangelij 16,9-14).

Kristusovo vstajenje je dogodek, ki se je zgodil v točno določenem zgodovinskem trenutku in je zaznamoval tok dogodkov, čeprav presega samo zgodovinsko raven. Je dogodek, ki je dokončno odstrl temo smrti; je dogodek, ki je vnesel v svet Božjo luč, luč resnice in dobrega. V velikonočnem času Cerkev moli in se radosti s temi besedami: "In resurrectione tua, Christe, caeli e terra laetentur. – V

tvojem vstajenju, o Kristus, naj se vselita zemlja in nebo. (Liturgija molitvenih ur). Je veselje kristjanov, ki začetijo v globini svoje duše željo, da bi se zahvalili Bogu za njegovo neskončno dobroto, lepoto in resnico. Vstajenje je tudi želja, da bi se Bogu zahvalili, kljub temu da svet zaznamujejo izredne bolečine: revščina, lakota, bolezni, vojne, nasilje, preganjanje, zaničevanje človekovega dostojanstva ... Kristus je umrl in je vstal prav zaradi vsega tega! Umrl je tudi zaradi naših sedanjih grehov in vstal je, da bi naša človeška zgodba končno spoznala dneve spreobrnjenja, pravičnosti in miru. Kristusovo vstajenje je kot pomlad, ko na vejah dreves brstijo popki, saj iz nje neverjetno sveti duhovno življenje, ki opogumlja in daje pomen vsaki človekovi izkušnji, vsakemu pričakovanju, želji in načrtu. V to sijajno perspektivo želim uvrstiti svoje voščilo za dobro in sveto Veliko noč. Naj bo Kristusovo vstajenje pomladno voščilo za

mir na svetu, ki ga pestijo nečloveške in uničujoče vojne; naj bo Kristusovo vstajenje pomladno voščilo za tisoče kristjanov, ki so preganjeni in diskriminirani in pričakujejo dan, ko bodo lahko

Foto IG

svobodno izpovedovali svojo vero in mirno živeli v svojih skupnostih. Naj bo Kristusovo vstajenje pomlad za življenje naših družin, ki si močno željo

prenovljeno priznanje svoje nenadomestljive vloge v javnem življenju, in za otroke, ki so najdragocenejša dobrina naše družbe. Naj bo Kristusovo vstajenje pomladno obdobje za delavce, večina katerih tesnobno živi zaradi negotovih razvojnih silnic našega območja, in za mlade, ki se morajo vsak dan spopadati s prav tako negotovo družbo in službenimi razmerji, zaradi katerih so obupani in prestrašeni. Naj pomeni Kristusovo vstajenje pomlad za prihodnost našega mesta, ki se sicer nezavedno in neizogibno podaja na pot žalostnega upada. Naj bo Kristusovo vstajenje pomlad za vsa srca in za vse razumne ljudi: Kristusovo vstajenje je naj zato pospravi z vsemi nekdanjimi in sedanjimi ideologijami – vse so nečloveške narave –, da bo mogoče uživati radost in veselje kot moški in ženske, in to v miru in solidarnosti, ki nam jo je Gospod osvojil s svojo velikonočno smrtjo in vstajenjem.

Vsem vam voščim lepo in sveto Veliko noč in vse srčno blagoslovim!

Obvestila

Maša v ITTSu, ul. Pascoli 31, ob Veliki noči, s srečanjem z gosti, bo v sredo, 15. 4. 2015, ob 16.30 (ob 16.10 molitev rožnega venca); sv. mašo s podelitvijo bolniškega maziljenja bo daroval p. Rafko Ropret, sodeluje slovensko občestvo župnije sv. Vincencija; Področni svet slovenskih vernikov z Trsta in Milij toplo vabi k udeležbi. **Svet slovenskih organizacij** obvešča, da je redni občni zbor sklican za petek, 17. aprila 2015, ob 17. uri v prvem sklicu in ob 18. uri v drugem sklicu v dvorani Zadržne kraške banke na Opčinah, ul. Ricreatorio 2.

Romanje v Medjugorje - Odhod avtobusa 8. maja ob 5. uri zjutraj iz Rožne Doline, s postankom na Kozini za tržaške romarje. Pozno popoldne bodo romarji že v Medjugorju. Naslednja dva dni sta posvečena krajem prikazovanja in bogoslužju ter obisku dobrodelnih ustanov. Odhod domov bo v ponedeljek, 11. maja; prihod je predviden v večernih urah. Vpisi do zasedbe avtobusa pri g. Darku (0039)3703201305, pri g. J. Markuži za tržaške romarje 040/229166, pri ge. Ani za slovenske romarje 05/3022503. Za romarje iz Slovenije in Italije veljavna osebna izkaznica.

Vabilo na 7-dnevno potovanje z Novim glasom v Nemčijo, v dolino reke Ren in Vestfalijo. Potovanje bo od 9. do 15. junija letos. Odhod iz Trsta in Gorice z avtobusom do letališča Brnik, nato z letalom za Zürich do Frankfurta ob Majni, nato z avtobusom obisk znamenitih in zgodovinskih mest Frankfurt ob Majni, Köln, Aachen, Bonn in druga mesta. Za potovanje je potrebna veljavna osebna izkaznica za inozemstvo. Vpis do konca marca na sedežu Novega glasa v Gorici in Trstu ter pri g. Markuži (040/229166).

Darovi

Za Društvo Rojanski Marijin dom daruje družina Godnik v spomin na Pavla Chersia 30 evrov, Lidja Piščanc pa 10 evrov.

Vsem dragim Slovenkam in Slovencem želi doživeti velikonočne praznike z veliko božjega blagoslova
IGOR ŠVAB
tržaški občinski svetnik

Rižarna / 11. aprila ob 11. uri

Komemoracija Jožeta Golca in ostalih

Nacisti so v sredo po zadnji Veliki noči v drugi svetovni vojni, 4. aprila 1945, iz koronejskih zaporov v Trstu prepeljali v Rižarno skupino zapornikov, ki so jih tam umorili, njihova trupla pa sežgali v peči krematorija. Med njimi sta bila tudi štajerski časnikar Jože (Jojo) Golec, ki je v Trstu vodil skupino obveščevalcev, in njegov kurir Rafael Požar.

Tema dvema žrtvama boja za svobodo, a tudi vsem ostalim, ki so izgubili življenje, ker so bili Golčevi sodelavci, prijatelji ali samo naključni znanci, bo na pobudo nekaterih njihovih sorcev in časnikarja Iva Jevnikarja, ki je raziskoval njihovo usodo, posvečena komemoracija v tržaški Rižarni v soboto, 11. aprila 2015, ob 11. uri. Ne gre za uradno pobudo kake ustanove, bo pa seveda odprta

javnosti.

Pred spomenikom na dvorišču nekdanjega taborišča bo priložnost za nekaj uvodnih besed, zbranstvo, polaganje cvetja in molitev za pomorjene, ki jo bo vodil vojaški vikar v Slovenski vojski msgr. dr. Jože Plut. V dvoranici nad pisarno hišnika Rižarne bo nato pogovor, ki ga bo vodil Ivo Jevnikar. Prisotnim bo izrekel dobrodošlico kustos Občinskega muzeja in državnega spomenika Rižarne France-sco Fait, svoj pozdrav pa je napovedal tudi odbornik za kulturo tržaške občine Paolo Tassinari.

Jože Golec (1901-1945) je v Trstu vodil skupino pripadnikov širokega obveščevalnega omrežja, ki sta ga v stiku z Angležmi vodila znani slovenski polkovnik in diplomat Vladimir Vauhnik ter hrvaški obveščevalac major Ante Anič. Bili so različnih nazorov, narodnosti in politične usmeritve, skupna pa jim je bila želja, da bi v svetovnem spopadu zmagali svoboda in demokracija.

Golec je bil po poklicu časnikar in je po nemški zasedbi pribežal v Trst iz Maribora. Ko je nemška policija po obsežnih akcijah v Zagrebu in Ljubljani odkrila še to skupino, se je konec septembra in v začetku oktobra 1944 začel val aretacij, ki so zajele Jožeta Golca in njegove sodelavce, a tudi znanke in naključne zveze v Trstu, Benetkah, Padovi, Vidmu, Gorici in morda še kje. Odpeljala jih je na sedež gestapa na Oberdankovem trgu in v koronejske zapore.

Nekatere zapornike so nacisti le zasliševali in mučili, druge so za tem deportirali v taborišča, kjer so nekateri umrli, spet druge pa so že v Trstu usmrtili. Sam Jože Golec in njegov kurir Ra-

fael Požar sta bila umorjena zadnja, 4. aprila 1945 v Rižarni. Prvi pa so 10. novembra 1944 plačali z življenjem v Rižarni trije člani družine, pri kateri je Golec živel v Trstu: zakonca Matija Šibenik in Frančiška Lenardič Šibenik ter njuna hčerka Matilda Šibenik Razboršek. Dne 15. novembra je izdihnil p. Placido Cortese iz Padove, s katerim je imel Golec nekaj stikov, 22. novembra pa sta bila ustreljena na Opčinah in sežgana v Rižarni Slavko Zelen (brat znanega tigrovskega voditelja Danila) in Tugomir Sušnik. Dne 15. novembra so nekaj pripadnikov Golčeve skupine (na primer poznejšega kaplana pri Sv. Ivanu v Trstu Petra Šorlija) in njegovih znancev (najvidnejši je bil slikar Zoran Mušič, aretiran v Benetkah, dalje njegov prijatelj Ivo Gregorc, mogoče tudi Ernest Jazbec) poslali v Dachau, nekaj pa v Buchenwald (tudi sina generala Maistra Hrvoja, Iva Boleta, Jožeta Burjo, Jožeta Šibenika iz družine pomorjenih). Končno so 28. novembra in 2. februarja 1945 nekaj posameznikov poslali v Mauthausen (odvetnika Slavoj Slavika in duhovnika Antona Duhovnika, ki sta tam umrli, ter častnika Rudolfa Pogačarja). Kar 70 let je minilo od tistih dogodkov, te žrtve pa so bile doslej precej pozabljene.

Ob pomembnem življenjskem prazniku voščimo našemu prijatelju in sodelavcu

MIRU OPPELTU*veliko lepega in dobrega*

UREDNIŠTVO NOVEGA GLASA

Kmetija Milič
Zagradec 2, Zgonik - Trst
tel. 040 229383 - 333 6804874
info@agriturismomilic.it
www.agriturismomilic.it

ODPRTO PETEK, SOBOTA, NEDELJA
OSTALE DNEVE LE ZA SKUPINE NAD 20 OSEB

ŽELEZNINA TERČON SAS

vse za hišo in vrt

stroji za domačo in poklicno uporabo,
barve in barvila, vse za vodne
in plinske inštalacije

ODPRTO OD PONEDELJKA
DO SOBOTE ZJUTRAJ

NABREŽINA, 124
tel. - fax 040 200122

Želimo vam blagoslovljeno Veliko noč

ul. Battisti 2 - 34125 Trst
tel. 040 7606012

Želimo vam blagoslovljeno Veliko noč!

ul. Coroneo 7 - 34133 Trst

Vesela aleluja!

ul. Vrb 1 - Opčine
tel. 040 213957 - fax 040 213595

Blagoslovljeno Veliko noč!

Elena Prašelj
Ul. Carducci 2 - 34133 Trst
tel. 040 370209

Želimo Vam veselo Veliko noč!

Narodna ul. 28 - Opčine
34151 (Trst)
tel. 040 211465 - faks 040 211441
www.malalan.com

V spomin na čase pod Oglejskim patriarhatom

3. april je praznik tudi za Slovence

Uboga zgodovina! Ko se politiki ukvarjajo z njo, postane stvar neumnih nasprotovanj in smešnih polemik, ki razkrijejo le njihovo kulturno omejenost in ukoreninjene predsodke. Zadostovalo je, da je 17. marca deželni svet sprejel predlog nekaterih furlanskih svetnikov, da bi 3. april – obletnica ustanovitve Oglejskega patriarhata kot fevdalne države leta 1077 – postal praznik Furlanije Julijske krajine, da so prišli na dan ti stari predsodki med zastopniki Furlanov in prebivalcev Julijske krajine. Ti stereotipi so se pojavili v deželnem svetu in še posebej v tržaškem občinskem svetu, ki se je soglasno (!) postavil proti deželnemu zakonu.

Kako je tako obnašanje nesmiselno! Dovolj je, da se spomnimo, da je Oglejski patriarhat kot fevdalna država v okviru Svetega rimskega cesarstva zaobjemal celotno ozemlje, ki se je raztezalo od Alp do Jadranskega morja in dela Istre (vključno s Trstom), od reke Livenze do Soške doline tja do Cerknega, Idrije, Vipave ... 3. april bi moral postati praznik celotnega tega območja in vseh narodov, ki na njem živijo, se pravi Slovencev, Furlanov, Hrvatov, Italijanov, ki so prav, zahvaljujoč se Oglejskemu patriarhatu, ohranili svoj jezik in

svojo identiteto.

Ni dovolj, da se nekateri furlanski krogi skušajo polastiti tega praznika in mu vsiliti nacionalističnega duha in tako pozabiti

na to dolgo skupno zgodovino (1077-1420), namesto da bi se je primerno spomnili tudi s tem, da bi ob tej priložnosti poglobili svojo identiteto in obenem utrdili mirno sožitje in sodelovanje med narodi.

Vsi Slovenci bi morali odkriti pomen te obletnice in jo primerno obeležiti. Oglejski patriarhat kot država in, še več, kot škofija, ki se je raztezala čez skoraj vso današnjo Slovenijo, je bila tista ustanova, ki je spoštovala našo kulturo in nam ni vsilila tujega jezika. Zaradi nje smo

utrdili našo prisotnost na tem ozemlju, lahko smo razvili in ohranili naš jezik in ga tudi začeli zapisovati, saj so nekateri od najstarejših rokopisov v slo-

venskem jeziku nastali v cerkvenih ustanovah Oglejskega patriarhata.

Še posebej Benečani smo bili deležni pametne politike Oglejskega patriarhata. Živelimo v okolici glavnega mesta – Čedadu in v njenem samem središču je bil slovenski jezik domač. Torej naj 3. april postane praznik kultur, jezikov in identitet vseh narodov starega Oglejskega patriarhata, ki je že v srednjem veku bil predhodnik današnjega evropskega duha.

Giorgio Banchigi

Pomembni jubileji V Benečiji štirje zlatomašniki

Benečija ima letos štiri zlatomašnike, to so g. Mario Gariup, msgr. Dionisio Mateucig, msgr. Marino Qualizza in g. Božo Zuanella. Videmska nadškofija bo počastila vse duhovnike jubilarne na veliki četrtek, 2. aprila, med krizmeno mašo ob 9.30 v videmski stolnici. Gospod Mario Gariup se je rodil leta 1940 v Topolovem v grmiški občini. Eno leto je bil postavljen za kaplana v vasi Pavia di Udine,

lini. Skrbi tudi za Naborjet in Lužnice.

Msgr. Dionisio Mateucig se je rodil leta 1937 v Pačuhu v dreški občini. Po posvečenju je bil kaplan v Cussignaccu blizu Vidma. Leta 1973 je postal župnik v kraju Forn di Sotto, nato je bil v Sappadi. Potem je bil župnik in dekan v Špetru. Od leta 1998 je župnik v Žabnicah v Kanalski dolini in rektor svetišča na Sv. Višarjah.

Msgr. Marino Qualizza se je rodil

potem pa kot župnik v Dordolli blizu Moznice. Lanskega decembra je praznoval 40-letnico službovanja v Ukvah in Ovčji vasi v Kanalski dolini.

v Podutani leta 1940. Študiral je Rimu na Gregorijanski univerzi in doktoriral iz teologije. Od leta 1970 je profesor dogmatike v videmskem semenišču, kjer je bil veliko let ravnatelj Višje teološke šole. Nekaj let je bil župnik videmske stolnice. Že trideset let ob nedeljah mašuje pri Devici Mariji v Dreki, vsako saboto pa v Špetru daruje sveto mašo po slovensko. Msgr. Qualizza je tudi odgovorni urednik petnajst dnevnika Dom. Gospod Božo Zuanella se je rodil leta 1941 v Bijačah (v podboneški občini). Po posvečenju je bil kaplan v Gallerianu v Furlanski nižini. Leta 1975 je postal župnik na Tarčmunu in potem mu je bila poverjena cela sovodenjska dolina.

je štirikrat prikazala Tereziki Dush in se je z njo pogovarjala v slovenskem narečju.

Prvič je bilo 8. septembra leta 1855, ob prazniku Marijinega rojstva, ko se je okrog poldneva mala deklica s srpom odpravila v dolino pod vasjo, da bi požela nekaj trave za krave. Nenadoma se ji je prikazala Mati Božja, v žareči obleki, ji vzela srp iz rok, ji požela šopek trave ter se ji priporočila, da se ob praznikih ne dela, ter naročila, naj to pove vsem v vasi, in naj ljudje ne preklinjajo več, ker je to strašen greh, ki Boga zelo žali. "Če se svet in ljudje ne poboljšajo – je povedala Mati Božja – bede, lakote in bolezni ne bo konec in bodo vedno trajale", ter dodala, da bo slabo tudi za sadje in zelenjavo. V tistem kraju, ki je po ljudskem pripovedovanju bil zelen kot noben drug pozimi, ker je tam sneg najprej skopnel, so po prikazovanjih zgradili kapelo ali po domače "jankono".

BL

la Paronija imel koncert. Ob 15. uri bo procesija s sveto podobno Marije v Porčinjju. Mati Božja ali "Sveta Marija", kakor jo domačini kličejo, se

V televizijski oddaji Pričevalci

Gost Franc Možina

V četrtek, 2. aprila 2015, ob 16.30 bo na TV Slovenija 2 ponovitev oddaje *Pričevalci* avtorja Jože Možine. Tokrat je med pričevalce povabil svojega očeta iz Dobravelj na Vipavskem, ki v izredno zanimivem pričevanju oriše izročilo prve svetovne vojne v spominu sovaščanov, trpljenje pod fašizmom, vojno in nemško preganjanje ter grozote komunističnega koncentracijskega taborišča, ki ga je sam doživel.

Pričevanje začenja z vaškim izročilom iz Napoleonovih časov, ko sta se v vasi ubila dva francoska konjenika. Franc pove tudi staro hišno molitev in obudi spomin na svojega očeta, ki je v prvi svetovni vojni ranjen pristal v ruskem ujetništvu, kjer je doživel boljševistično revolucijo. V času italijanske zasedbe je družino močno ogrozilo uničenje zadruga, kar je bilo posledica italijanskega pritiska in predhodnega slabega upra-

vljanja. Franc se spominja sovragega odnosa do Slovencev, ki je prevladoval v italijanskih šolah, kar je tudi sam dvakrat izkusil. Živo je opisal tudi protifašistično delovanje svojega strica Mirka Kavčiča, aktivnega

Tigrovca, ki se je ob prvem tržaškem procesu umaknil v Jugoslavijo. Med vojno je tudi sam, 15-leten, vozil hrano za partizane. Starejši brat je bil v

Kosovelovi brigadi, medtem ko je bil oče kot gospodarski referent izdan in so ga Nemci zaprli. Dobravlje so doživele dva obsežna partizanska napada na nemške preskrbovalne kolone, a vas je ostala skoraj nepoškodovana, pač pa se je okupator znesel nad sosednjo vasjo Cesta in jo požgal. Konec vojne je doživel v Vidmu v Italiji, kjer je bil priča umiku poražene nemške vojske in prihodu moderne anglo-ameriške armade.

Zaradi javnega kritiziranja partijskih funkcionarjev, ki so vaščane silili v zadruga po sovjetskem vzoru, so ga po vojni zaprli in poslali na prisilno delo v taborišče Litostroj, kjer je doživel strahotna ponižanja starih ljudi, podjetnikov in kmetov, ki niso zmogli obvezne oddaje. Kritičen do komunističnega režima in njegovih naslednikov je ostal klen Slovenec in izvrsten pričevalec zgodovinskih dogodkov, kakršnih je malo.

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (91)

Mariza Perat

Cerkev Marije Vnebovzete na Repentabru

Vrnimo se zdaj spet na Tabor! Nekoliko pozneje kot cerkev je tu bilo zgrajeno župnišče, in sicer leta 1551. Poleg župnišča je stala in še stoji srenjska hiša, tako imenovana, ker so se tu zbirali družinski poglavarji celotne srenje, soseske. Tu so potekala zborovanja, ki so se nanašala na življenje le-te. Župnik Matija Sila o srenjski hiši navaja tudi naslednje: "... Stara hiša (zidanca) zraven cerkve se imenuje sosedska hiša, ker so nekdaj sosedje se ondi zbirali in se o svojih zadevah pomenkovali in vsako leto dne 1. maja veliko pojedino imeli, ker so postavljali nove poljske čuvaje". V tistih časih je Tabor skupaj z bližnjimi vasmimi, namreč Colom, Repnom, Vogljami in Vrhovljami, spadal pod župnijo Tomaj.

Ivan Tavčar v svoji knjigi *Albin Kjuder Tomajski* piše, da je bil Tomaj že leta 1272 samostojna plebanija-duhovnija oziroma župnija, leta 1316 pa je postal župnija z vsemi pravicami in s svojim stalnim duhovnikom. Tomaj pa je bil že leta 1063 last oglejskih patriarhov, ki so že uvajali desetino. Kot je znano iz zgodovine, sta bila razvoj takratnih samostojnih župnij in nastanek trdnejše farne organizacije v 12. stol. odvisna predvsem od te desetine. Tomajsko župnijo lahko na tem kraškem območju imenujemo prafaro, pod katero so spadale številne podružnice. Če se omejimo na Tabor, naj tu kot zanimi-

nilo. Ljudje so radi prirejali tudi procesije s križi. Imenovali so jih zato križniki. Hodili so v Štivan, v Obršljan pri Komnu in na Sveto Goro. Glavni shod na Tabru pa je bil na binkoštni praznik. Svetišče na Tabru je leta 1637 dobilo novo sliko, delo slikarja iz Rihemberka. V letih 1748 in 1750 so cerkev obnovili in ji dodali zakristijo, leta 1764 pa je cerkev dobila nov oltar, ki so ga prinesli iz

Srenjska hiša na Tabru

župnijske cerkve v Tomaju. Obnovljeno cerkev je posvetil tržaški škof grof Anton von Herberstein, ki je v novi oltar postavil tudi nove relikvijske.

Ker je Tabor spadal pod Tomaj, so tudi vizitacije, torej pastoralni obiski, ki so jih tržaški škofje opravljali na podružnicah tomajske župnije, bili povezani z vizitacijami v Tomaju. Tako beremo, da je tržaški škof Luka Sartori Delmestri dne 20. julija 1726 opravil vizitacijo tomajske župnijske cerkve ter njenih podružnic in torej tudi Tabra.

Isti škof je ponovno prišel na vizitacijo na Tabor 29. avgusta 1739.

Prebivalcem Tabra in bližnjih vasi pa nikakor ni bilo prav, da spadajo pod tomajsko župnijo, saj je do Tomaja bilo kar daleč. To so še posebno občutili, ko je bilo treba krstiti otroke ali prevzeti bolnike. Še težje je bilo pozimi, ko je pritisnil mraz in je čez Kras zavijala burja. Zato so verniki zaprosili, da bi Tabor z bližnjimi vasmimi postal samostojna kaplanija. To se je leta 1762 tudi zgodilo. Ker so bili devinski gospodje zaščitniki tabrske cerkve, je ustanovitev nove kaplanije potrdil tudi devinski grof Friderik

Tomaj

vost omenim, da so isto leto, ko je Tomaj postal samostojna župnija, torej leta 1316, na Tabru postavili prvo cerkvico.

V obnovljeni in povečani cerkvi na Tabru je tržaški škof Ursino de Bertis zu Bertiseck na novo posvetil prenovljeni glavni oltar. Vanj je postavil relikvijske treh mučencev: sv. Simona apostola, sv. Servija in sv. Krištofa.

Na Tabor je medtem prihajalo vedno več romarjev. Bila je to doba protireformacije, ko se je češčenje Božje Matere še prav posebno razmah-

Alojzij Thurn-Taxis. Za prvega kaplana je bil imenovan Jožef Škerlj, doma iz Tomaja.

Odločitev, da Tabor z okoliškimi vasmimi postane samostojna kaplanija, je v njegovi zgodovini nedvomno izredno pomemben mejnik. S tem so se namreč uvedle krstne, poročne in mrliške knjige, začeli pa so zapisovati tudi vse, kar se je v kaplaniji godilo, kar je dragocen pripomoček za vse, ki želijo bolje spoznati zgodovino tega kraja.

/ dalje

Tradicionalna slovesnost

V Porčinjju maša po slovensko

Pred vrati je nova romarska sezona v Porčinjju v občini Ahten (Attimis) ob 160. obletnici Marijinega prikazovanja. Uvedli jo bodo Slovenci, saj bo ob odprtju v soboto, 11. aprila, sveta maša v slovenskem jeziku. Ob 11.30 jo bo daroval g. Aleš Rupnik, župnik v Kanalu in novogoriški dekan.

V nedeljo, 12. aprila, bo ob 9. uri peš romanje, ki se bo začelo pri cestnem odcepu med Malino (Forame) in Porčinjju; ob 11.15 bo slovesno somaševanje, ki ga bo vodil msgr. Igino Biffi, ravnatelj salezijanskega zavoda Bearzi v Vidmu. Pri sveti maši bo pel zbor Coro del Rojale, ki bo nato ob 14.30 pod vodstvom Pao-

Petdeset let zelo razširjene in brane revije Ognjišče

V Državnem zboru prepovedali referendum o družini

Dogajanja v slovenski državi in politiki zmeraj znova dokazujejo, da je sla po oblasti glavni motiv in cilj političnih strank. V parlamentu in njegovih organih se na sejah pogosto po več ur ali celo ponoči prepirajo o vprašanjih, ki jih udeleženi predstavniki tako koalicije kot tudi opozicijskih strank praviloma niso pripravljene strpno obravnavati, tako da bi s svojim prispevkom morda prispevali k rešitvi. Tako razpravlja jo tudi v primeru obrambnega ministra Janka Vebra, ki naj bi vojaške obveščevalce nezakonito uporabil za preiskavo primernosti družbe Telekom Slovenija za prodajo tujcem. Minister vztraja, da ni storil nič škodljivega in nezakonitega in da zato ne bo odstopil, premier pa kljub dokazom zoper ministra Janka Vebra odlaša z odločitvijo o njegovi politični usodi. Morda tudi v upanju, da bo zadeva pozabljena ali pa da jo bo lahko zasenčila kakšna druga manj nevarna afera.

Nadaljnji hud udarec za slovensko demokracijo pomeni glasovanje v državnem zboru, kjer je

koalicija s podporo nekaterih opozicijskih strank prepovedala referendum, uperjen zoper spremembo zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Koalicija je podprla tudi vlada s trditvi-

mu da je koalicija *Za otroke grev* v štirih dneh zbrala več kot 40.000 overjenih podpisov volivcev in volivk, ki podpirajo sklic referenduma. Zbiranje podpisov se je po odločitvi parlamenta ustavilo,

Janko Veber

jo, "da bi referendumska kampanja spodbudila razpihovanje nestrpnosti na podlagi spolne usmerjenosti državljanov". Poslanci koalicije in dveh opozicijskih strank so zahtevo o razpisu referenduma zavrnil, kljub te-

pubudniki za sklic referenduma pa se bodo obrnili na Ustavno sodišče, ki bo o zadevi odločilo. Tokrat bo prvič po spremembi ustave leta 2013, da bo Ustavno sodišče tehtalo o pravici do referenduma, potem ko je Državni

zbor to zahtevo zavrnil. Nihče si ne upa napovedati, kakšna bi utegnila biti odločitev ustavnega sodišča. So pa skrb vzbujajoči odzivi in mnenja delov politične in t. i. navadne javnosti. V reviji Demokracija menijo, "da je nadtost oblasti elite dosegla vrh. Po radikalni spremembi zakonodaje s področja družine je vladajoča koalicija izvedla atentat na demokracijo". Še bolj neposreden in odločen je Božo Rustja, odgovorni urednik revije Ognjišče in pisatelj. V komentarju z naslovom *Nova kolonizacija*, objavljenem v omenjeni reviji, polemizira zlasti s tistimi, ki pri utemeljevanju svojih tez in trditev izkoriščajo domnevna, v resnici pa izmišljena stališča papeža Frančiška. Pred dobrimi štirimi leti je kardinal Jorge Mario Bergoglio (to je papež Frančišek), tedaj buenosaireski nadškof, napisal pismo dr. Justu Carbajalesu, predsedniku sveta za laike v argentinski škofski konferenci. V njem bremo tudi naslednje: "Res ne želimo soditi tistih, ki mislijo ali čutijo drugače kot mi. Vendar pa

nedvoumno mislimo, da ne moremo imeti za enako tisto, kar je različno, in da je pri sožitju v družbi nujno sprejemati razlike. Zakon je temelj družine in je družbena celica, ki je pred katerimkoli zakonodajalcem, in je celo pred samo Cerkvijo. Ne, zakon enega moža in žene ni isto kot skupnost dveh oseb istega spola".

Božo Rustja je še opozoril, "da papež kritizira teorijo, ki hoče zabrisati naravne razlike med možem in ženo. Sveti oče naj bi to primerjal z genskim manipuliranjem, jedrskim orožjem in tiransko politiko, Herodovo protičloveškostjo v starem Jeruzalemu, ter s politiko Hitlerja in Mussolinija. To so težke besede, a nikakor ne neosnovane".

Iz kronike različnih drugih dogodkov večjega pomena povzemamo, da revija Ognjišče, ki je s svojo naklado 43.000 izvodov zelo razširjena in brana po vsej Sloveniji in tudi med rojaki v tujini, praznuje petdeset let. V svoji novi slavnostni in razširjeni številki omenjenemu jubileju namenja veliko prispevkov ter zapisov znanih osebnosti z najrazličnejših področij o Ognjišču. Prva številka je izšla za Veliko noč leta 1965 kot skromno Farno ognjišče, glasilo župnij Koper in Postojna. Oče urednik Franc Bole je zdaj zapisal, "da med tolikimi težavami in nasprotovanji političnih krogov si nikoli ne bi mogli predstavljati, da bomo doživeli petdesetletnico Ognjišča, ki je

prvič izšlo v nakladi 1.300 izvodov. Božo Rustja, odgovorni urednik in tudi zelo aktiven pisec prispevkov in knjig, pa opozarja: "Ognjišče je obstalo, ker si prizadeva, da bi oznanjalo evangeljski nauk in zaradi zvestobe, dragi bralci in naročniki. Obstalo je v času zatiranja in preganjanja. Lahko pa se zamislimo: Bo obstalo v času svobode? Bo, če ga bomo z enako odločnostjo in zavzetostjo brali in naročali, širili med ljudi in se ob reviji Ognjišče navdihovali".

Ob koncu pisanja tega prispevka je prispela novica o komaj verjetni pobudi za priznanje položaja manjšin pripadnikom narodnih skupnosti z območja nekdanje Jugoslavije, ki živijo v Sloveniji. Tak predlog, če bo morda prišel v javno obravnavo in postopek, bi pri večini Slovencev, domnevamo, zagotovo naletel na pridržke in nasprotovanja. Položaj narodne manjšine naj bi zahtevali pripadniki skupnosti Albancev, Bošnjakov, Črnogorcev, Hrvatov, Makedoncev in Srbov, ki kot priseljenci živijo v Sloveniji. Vseh naj bi bilo okoli 127.000. Za oblikovanje novih narodnih manjšin se domnevno zelo zavzema tudi dr. Ciril Ribičič, nekdanji politik, zdaj pa uveljavljeni ustavni pravnik. Kot znano, imamo v Sloveniji v ustavi priznani dve manjšini oz. narodni skupnosti, italijansko in madžarsko, ter tudi posebno romsko skupnost.

Marijan Drobež

Slovenija gospodarsko rase, notranjih anomalij pa ne odpravlja

Pa se le premika

"Eppur si muove" (pa se le premika), je v uso- do v dani Galileo momljaj sam pri sebi. Pa se le premika, bi lahko dejali tudi danes ob pogledu na razvoj družbenogospodarskega stanja v Sloveniji. Vzporednica z Galileom je res nekoliko za lase privlečena, a gibanje nebesnih teles ima na Slovenijo v tem času res dokaj težko razumljive (blagohotne) učinke. Kljub vsemu, kljub nekonsistentnosti vlade Mira Cerarja, kljub aferam, ki so pogostejše od utrnikov v jasni noči sv. Lovrenca, kljub pregovornemu podleganju klientelističnim povezavam... kljub vsemu temu je Slovenija spet na poti okrevanja. To kažejo statistični podatki, to potrjujejo tudi prvi poslovni rezultati dobičkonosnih slovenskih podjetij za lansko leto.

Zakaj Slovenija raste?

Poglejmo torej, od kod ta optimizem, in skušajmo razumeti, zakaj so "nebesna telesa" naklonjena Sloveniji. Rast BDP je bila v lanskem letu presenetljivo visoka: znašala je 2,6 odstotka BDP. Šlo je za enega od boljših dosežkov med vsemi evropskimi državami. V prejšnjem tednu pa je slovensko javnost presenetila še ena podobno optimistična novica. Urad za makroekonomske analize in razvoj (Umar) je podobno visoko rast napovedal tudi za letošnje in prihodnje leto. V letu 2015 naj bi se slovensko gospodarstvo povečalo za 2,4 odstotka, v letu 2015 pa še za dodatna 2 odstotka. V nominalnih vrednostih naj bi tako letošnji BDP presegel 38 milijard evrov in prvič presegel predkrizne vrednosti iz leta 2008 (37,9 milijarde evrov). V naslednjem letu pa naj bi bil okoli 39 milijard evrov. Prvo gonilo slovenskega gospodarstva bodo kot vselej doslej izvozniki.

Lani je slovenski izvoz zrasel za dobrih 6 odstotkov, letos naj bi

za 5,6 odstotkov, prihodnje leto pa za 6,2 odstotka. Zakaj? Tudi v tem primeru ni težko najti odgovorov: prvič, slovenski izvozniki so "zdravi del" slovenskega gospodarstva. Če njihovo poslovanje ne bi bilo konkurenčno, bi jih trg uničil. Drugič: glavni izvozni trgi za slovenska podjetja (z izjemo Italije) so začeli rasti že pred časom. Njihovo povpraševanje oziroma uvoz je bil zato večji in to je blagodejno vplivalo na poslovanje slovenskih izvoznikov. Tretjič: danes je stanje res nekoliko drugačno. V Evropi prevladuje deflacija in posledično zmanjšano povpraševanje. Kljub temu pa je tukaj nedavni ukrep ECB, ki je evropsko gospodarstvo začel "prehranjevati" z ogromnimi količinami novo natisnjenih evrov. To bo v letošnjem in prihodnjem letu delovalo kot spodbujevalec tujega povpraševanja.

Nezmožljivi izvozniki

Rast, kot smo ugotovili, ima svoje precej jasno določne vzroke in dinamike. Ne gre za čarovnijo Harryja Potterja, temveč za tržne zakonitosti. Zato je zanimiv tudi vpogled v lanske podatke o poslovanju izvoznikov, ki jih je objavilo Delo. Tudi iz tega lahko povlečemo nekaj pozitivnih sklepov. Vsi največji izvozniki so v letu 2014 ohranili ali povečali promet v tujini. In to velja tudi za tiste izvoznike (recimo Krka), ki so pomemben delež trga imeli v Rusiji. V drugi polovici lanskega leta je ruski trg močno upadel, najprej zaradi ukrajinske krize in nato še zaradi padca rublja. Kljub temu se v splošnem poslovanju leta 2014 to ni pretirano poznalo. Že omenjena Krka je kot največji izvoznik ohranil obseg prometa pri 1,1 milijarde evrov, Gorenje je prav tako potrdilo svoje dosedanje poslovne rezultate z milijardo evrov prometa. Na tretjem mestu med izvozniki pa najdemo novo-meški Revoz (Renault). Glavni

trg za slovenska podjetja ostaja EU: tja se izvozi 75 odstotkov vsega blaga.

Ikea sredi Ljubljane

Slovenija pa je lahko tudi zelo vabljiv trg za investicije. Osredotočili se bomo na en sam primer: zelo verjetno bo v kratkem tudi uradno razglašen prihod švedskega velikana Ikea v Slovenijo. S spremembo prostorskega načrta bo namreč začela veljati pogodba o nakupu zemljišča v Ljubljani, ki ga je podpisala švedska multinacionalka. Slovenija je očitno regijsko zanimiva, kljub temu da lahko danes Slovenci brez prevelikega naprezanja (in časovnih zamud) nakupujejo v Ikei. Dovolj jim je priti v Vileš (primorska in osrednjeslovenska regija) ali iti v Gradec ali Celovec (severna Slovenija) oziroma v Zagreb (vzhodna Slovenija). Ljubljanska Ikea lahko slovenskemu gospodarstvu prinese precejšnje koristi: najprej gradbenim firmam, ki bodo objekt gradile, nato slovenskim brezposelnim, ki bi tam lahko našli novo zaposlitev. In tretjič, koristi bo imela slovenska država: davki, ki jih bo slovenska Ikea plačevala, bodo odtekali v slovensko državno blagajno. Če je Slovenija zanimiv trg za Ikeo, bi lahko bil še za številne druge vlagatelje: ekonomski učinek bi bil pri tem multiplikativen. Nerazumno pa je, da se pri tem v Sloveniji postavljajo ovire. Govorimo o birokratskih ovirah in o ovirah, ki jih pogojuje "človeški faktor". Začnimo s prvimi. Birokratske ovire so predvsem tiste, ki otežujejo poslovanje podjetja. Ker je Slovenija majhna država, bi jo morala politika logistično in upravljalsko lažje voditi. Skratka, izvršna oblast bi

morala izkoristiti prednosti dejstva, da je Slovenija majhna. To pa se ne dogaja. Vzemimo kot primer stroške dela: Slovenija spada med države z bolj obdavčenim režimom zaposlovanja. Visoke davke plačujejo podjetja predvsem za tiste zaposlene, ki imajo višje dohodke. To sicer spada v "socialno" logiko, kdor več zasluži, naj več prispeva. Zavedati pa se moramo, da višje plače niso nujno vedno povezane s "pokvarjenimi menedžerji" in pohlepni vodilnim kadrom. Gre tudi za tiste strokovne kadre, ki posameznemu podjetju prinesejo dodano vrednost, znanje in poznavanje ter razvojni potencial: skratka, gre za tiste kadre, ki

da je drugi vezan na človeški faktor. No, bodimo jasnejši in recimo bobu bob. Gre za klientelistične povezave, za tiste (tokrat resnično) kvarne in škodljive učinke, ki jih gospodarstvu prinašajo poznanstva, prijateljstva in podobne naveze. Spet bo tukaj najbolj jasna ilustracija primera. Finance so v prejšnjem tednu poročale o dveh "vrnitvah" na sceno, nad katerima bi se morala zgražati celotna Slovenija. Začnimo s Petrom Kotarjem, lobistom, ki je morda širši javnosti manj znano ime. Njegov "sloves" je vezan v prvi vrsti na gradnjo Teš 6, tistega infrastrukturnega projekta, ki se je v samo nekaj letih podražil iz 600 milijonov evrov na

ske škode v višini 284 milijonov evrov prav v zadevi Teš 6. Kljub taki preteklosti je Kotar nedavno sklenil posel s še enim državnim podjetjem, ki deluje na področju energije: njegov Sol intercontinental je podpisal 354 tisoč evrov vredno pogodbo z Dravskimi elektrarnami.

Poglejmo še en podoben primer: Drago Isajlovič. Gre za še enega lobista, ki je bil v jugoslovanskem režimu v službi za državno varnost, ki jo z bolj preprostim izrazom poznamo kot Udba. V času vlade Boruta Pahorja je bil svetovalec finančnega ministra Franca Križaniča. Drugače pa v prostem času Isajlovič lobira pri bankah in se dogovarja za kredite posameznim podjetjem. Neuradno velja za enega najbolj vplivnih lobistov v Sloveniji. Isajlovič je med drugim kot podizvajalec s svojim podjetjem lani zaslužil 164 tisoč evrov za posel z Darsom, svoje storitve, tako so razkrili slovenski mediji, pa v zadnjih mesecih skuša prodati tudi državnim energetskim podjetjem.

Anomalije

Da ob sklepu povzamemo: je sploh umestno vprašanje, zakaj je privatizacija nujna? Preprosto, kotarje in isajloviče boste v Sloveniji našli na vsakem koraku. Privatizacija pa je najbrž najprimernejši način, da se jih slovensko gospodarstvo enkrat za vselej znebi. Danes njim navkljub Slovenija raste. Politika je močan zavični element, še hujše so spone klientelističnih povezav. Čeprav slovensko gospodarstvo temelji na izvozu, ga notranje anomalije razkrajajo. Pred dobrim poldrugim letom je Slovenija že prebolela višek krize z močno injekcijo davkoplačevalskega denarja. Danes ji pomagajo ugodne mednarodne okoliščine in izvoz. Cinični "pa se le premika" pa v prihodnosti ne more rešiti Slovenije v čisto vsakem primeru.

Andrej Černec

omogočajo podjetju tržni razvoj (in posledično višje prihodke, razširitev proizvodnje, nova delovna mesta). Za pridobitev takih kadrov bi še kako veljalo razmisliti o možnosti zmanjšanja stroškov dela.

Isajlovič, Kotarji in njim podobna družina

Govorili smo o dveh tipih ovir in

1,4 milijarde evrov. Kotar je v začetni fazi tega projekta sodeloval hkrati pri pripravi razpisne dokumentacije (s podjetjem CEE) in bil ob tem tudi zastopnik francoskega podjetja Alstom (s podjetjem Sol intercontinental), ki je posel tudi dobilo. Danes naj bi bil med preiskovanimi v policijski preiskavi zaradi gospodar-

GORICA Velikonočno sporočilo goriškega nadškofa msgr. Redaellija

Novo življenje vstalih kristjanov

V tednu pred Veliko nočjo je goriški nadškof msgr. Redaelli povabil časnike na predvelikonočno srečanje, na katerem jim je na kratko spregovoril in nato voščil ob praznikih. Povedal je, da bo škofija junija organizirala romanje v Rim v zahvalo papežu, ki je bil jeseni v Redipulji, hkrati pa bi romali po sledeh sv. Pavla v duhu besed velikega apostola, ki so ga izbrali ob letošnji Veliki noči: "Kakor je Kristus vstal od mrtvih...", tako tudi mi stopimo na pot novosti življenja" (Rm 6,4). Prav to misel je nadškof prejšnje dni poudaril na obiskih pri raznih podjetjih v pokrajini. "Novo življenje je tisto, ki goji upanje". Zadovoljen je tudi z župnijami, ki so v zadnjem letu v duhu Apostolskih del razmislile, kaj pomeni zanje biti skupnost. Uspelo je tudi pet postnih srečanj v obliki šole molitve, "majhne stvari, ob katerih se pa le družijo ljudje". Pozornost izkazujejo tudi stotnici začetka prve svetovne vojne; v petek, 26. marca, je med drugim bil križev pot v Redipulji z odlično izvedbo Pergolesijeve Stabat Mater. Te obletnice in 70-letnice konca druge vojne se bodo spomnili tudi ob julijemskem spominjanju zavetnikov v Ogleju. Glavna tema časa, ki prihaja, pa bo po papeževem navdihu *usmiljenje*: to v našem

primeru pomeni hoditi po poti sožitja in modrosti - miru naproti. Pravilno je povedal Paolo Rumiz 23. marca v Gorici, ko je poudaril, da je bil pravi problem prve vojne ne vojna sama, ampak mir, ki ji je sledil; ta je

poudarja pomen svetega krsta, po katerem smo postali kristjani. To je vse prej kot nepomembno, saj tudi danes samo zato, ker so krščeni, mnoge preganjajo in tudi ubijajo. Krst nas je vključil v Jezusovo Veliko noč, "prek njega imamo svoj delež pri njegovi smrti in vstajenju". S krstom se začenja naše novo življenje, ki se bo nadaljevalo - sicer po naporih in negotovostih na zemeljski poti - z vstajenjem. "Fizična smrt bo samo prehod v polnost življenja z Gospodom". Praznovati Veliko noč pomeni se spomniti, da smo se v Jezusovi smrti in vstajenju tudi sami rodili kot Božji otroci: "Tam je bilo povedano in

namreč postavil izhodišča za novo vojno. Kako pomembno je usmiljenje, nadškof doživlja tudi kot referent za Karitas in zaporniške duhovnike v Trivenetu. "Za Gorico je upanje v tem, da skupaj gledamo naprej, imamo neko perspektivo, si prizadevamo, da naredimo kaj lepega!"

Velikonočno voščilo
V velikonočnem voščilu vsem vernikom pa msgr. Redaelli

Doberdob

Stik z brezdomci

Na Marijin praznik, 25. marca, smo po maši v naši cerkvi v Doberdolu spoznali delo Društva Vincencijeve zveze dobrote, ki deluje na Mirenskem Gradu. V adventu smo zanje nabrali nekaj hrane in jo poslali v Vincencijev center, ki redno skrbi za večerjo brezdomcev v Novi Gorici. Življenje brezdomcev je zelo težko. Včasih jih imamo za lenuhe, velikokrat pa niso taki. Zgodi se, da se človek znajde na cesti, celo ne po svoji krivdi, in tedaj zaide tja, kjer lahko preživi. Eni gredo v zapor, drugi pa beračijo. Zelo je pomembno, da se jim kdo približa in jim skuša pomagati, da ponovno zaživijo navadno življenje. Birmanci naše župnije bodo redno tedensko pomagali pri delitvi hrane. Tako se jim bodo približali in spoznali njihove težave. Vincencijev center pa se ne ukvarja samo z brezdomci. Če boste obiskali Mirenski Grad, boste videli obnovljena vhodna vrata cerkve. To je njihovo delo. S prodajo koledarjev so nakupili mizarско orodje in čudovito obnovili vrata. / Thomas Peric

dopolnjeno vse, kar je pomembno v našem življenju". Krst je "temelj za vsakega vernika". Nadškof zato vsem nam vošči, "da bi ob Veliki noči našli v Kristusovi smrti in vstajenju vir naše biti sinovi Očeta, Kristusovi bratje, svetišče Svetega Duha, živi udje Kristusovega telesa, ki je Cerkev". Da bi jutranji znak križa, blagoslovljena voda ob vstopu v cerkev, postanek v molitvi ob krstnem kamnu, kjer smo bili krščeni, molitev k svetniku, ki nam je bil zaupan kot zavetnik ob krstu... vse to naj v nas okrepi zavest, da smo prejeli ogromen dar krsta in da bi to živeli v preprostosti in veselju. Pomen krsta naj na novo odkrijejo tudi župnijske skupnosti, ki naj aktivneje sodelujejo pri podelitvi zakramenta, ki naj bo ob glavni nedeljski maši. Skupnost naj spremlja starše otrok in malčke, ki nato stopijo na pot nauka za prejem drugih zakramentov. Naj spremlja tudi odrasle, ki se zavestno odločajo za prejem tega daru. "Kakor je Kristus vstal od mrtvih... tako tudi mi stopimo na pot novosti življenja"! / DD

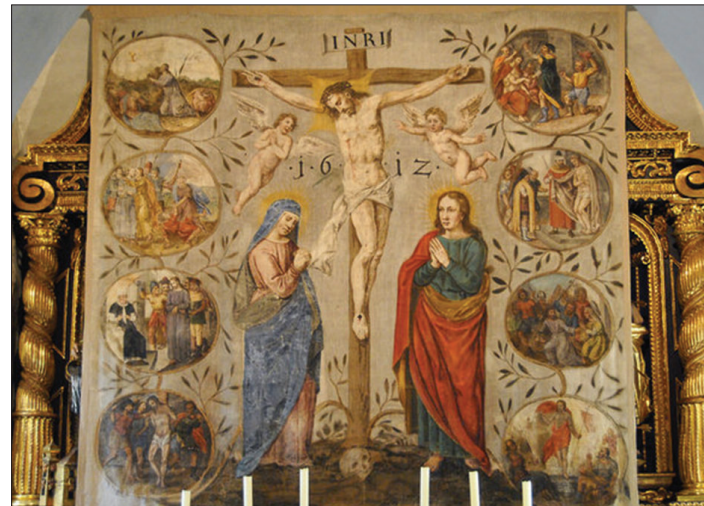
Zanimivosti postnega časa na Koroškem

Dragoceni postni prti

V postnem času mnoge koroške cerkve izobešajo t. i. postne prte. To so navadno več metrov veliki poslikani prti, s katerimi v postnem času prekrivajo ali zastirajo glavni oltar. Na njih so naslikane svete podobe, navadno so razdeljene po sklopih in so dejansko nekakšne 'vzgojne slikanice', kot bi rekli s sodobnim pojmom, ali 'biblija pauperum', se pravi, da so naslikane podobe pripovedovale zgodbe iz Svetega pisma tistim ljudem, ki niso znali brati. Gre za starodavno navado, ki je po vojni skoraj zamrla, a se je pred dobrima dvema desetletjema začela obnavljati, tako da so marsikje, ko so na podstrešjih zakristij in župnij našli stare, celo še srednjeveške postne prte, poskrbeli, da so jih obnovili in jih spet začeli izobešati, saj so to izredno dragoceni spomeniki ne le likovne umetnosti, ampak predvsem priče globoke vere naših prednikov. Po virih krške škofije po koroških cerkvah hranijo in med postom izpobešajo nad 40 umetniško dragocenih postnih prtov. Med njimi na primer slovi postni prt v farni cerkvi v Vovbrah, ki je iz leta 1504 in s svojimi 36 slikami vodi vernika od nekaterih osebnosti in dogodkov Stare zaveze do evangelijskih odlomkov, ki so povezani z velikim tednom, od Jezusovega vhoda v Jeruzalem do Getsemanija in Golgote, a tudi Jezusovega vstajenja ter celo vnebohoda.

Postni prt v Krki na Koroškem

Najstarejši in najdragocenejši postni prt na Koroškem hranijo v krški stolnici, kjer ga razobesijo v postnem času pred glavnim, tako imenovanim Zlatim oltarjem, ki stoji v znameniti romanski cerkvi iz 12. stoletja. V njeni kripti, ki jo krasi sto stebrov, počiva sv. Hema. Krški postni prt je dokončal mojster Konrad iz Brež (Konrad von Friesach) 8. aprila 1458. Naročil ga je krški prošt Johann Hinderkircher. Zanimiv ni samo zaradi svoje velikosti (več kot 5 x 8 metrov), temveč tudi, ker vključuje prizore, ki pravzaprav niso biblij-

ski, npr. prerokbo rimskih sibil, umor Cezarja ali pa obisk Aleksandra Velikega v Jeruzalemu in njegovo češčenje pred velikimi duhovniki. Pokrajine v ozadju so nakazane bolj ali manj shematično, enako tudi narava. Tudi človeški liki so prikazani še brez občutka za tretjo dimenzijo, oblikovalcu pa je šlo bolj za stvar, za bistvo sporočila. Upodobljeni liki so kljub temu zelo zanimivi, še zlasti pošasti ali demoni. Jezus sam je vedno naslikan z najzibornejšimi potezami in barvami. Svete osebe so okoli glave vedno obdane z zlato svetniško avreolo. Na vsakem polju najdemo tudi v stari nemščini napisane naslove prizorov. Krški postni prt je na srečo preživel stoletja in to skoraj čudežno, saj je narejen povsem iz naravnih snovi. Podlaga je namreč najfinejše platno. Pred nekaj desetletji je bil že bolj podoben ogromni cunji, ker so ga prejšnji rodovi vedno krpali z debelim platnom in je postal vse težji in težji. Bil je že na meji, da se od znotraj in na nepopravljiv način raztrga. Potem pa so se ga usmiliti redovnice in so dragocenim platnenim slikam vživale eno samo tanko platneno podlago, ki vse drži in povezuje. Tako restavriran postni prt lahko sedaj vidimo razstavljenega v stolnici v Krki.

Sodobni postni prti

Zanimivo je, da se je vključil v oživljanje, poglobljanje in poso-

dabljanje te starodavne oblike izražanja duhovnega stremjenja misterija trpljenja in vstajenja tudi sodobni koroški likovni ustvarjalec Valentin Oman, ki je leta 2007 za domačo cerkev v Ločah naslikal postni prt, ki meri osem krat pet metrov in ki nam v sodobnem likovnem jeziku spregovori o Jezusovem trpljenju. Oman je namreč upodobil križev pot. Osrednji motiv je križ, in sicer križ sv. Frančiška v obliki črke 'tau'. Jezusov pasijon nam od postaje do postaje s stilizirano upodobitvijo posameznih vsebin, predvsem pa z rabo barv govori o nasilju in Jezusovem trpljenju, posredno pa o grozodejstvih, ki prizadenejo tudi ljudi našega časa. Zadnja, štirinajsta postaja upodablja samo temno modri križ. Ko se zazremo v to postajo, pa ne bi mogli trditi, da je to umetnikovo dožemanje brezupa, 'temni noči', postaja učinkuje zelo pomirjujoče, govori nam o spravi in notranjem miru, ki ju prinaša Jezusova daritev na križu.

Marca 2013 je Valentin Oman ustvaril nov postni prt za farno cerkev v Železni Kapli. Za geslo tega prta si je izbral misel "iz teme k luči" in se idealno staplja v celotno sporočilo obnovljene cerkve, ki jo krasijo Omanova barvna okna.

Nove postne prte so v zadnjih letih ustvarili tudi nekateri drugi umetniki.

Andrej Feinig

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (61)

KOLAČ, POTICA, PIRH IN ZDRAVJE

Kako težko pričakujemo ta praznični čas. Najbolje je, da ga resnično postno pričakamo, kot to velevala verska navada. Temu pa žal ni tako, velika večina ljudi se posta ne drži, zaradi velikega različnih razlogov, npr. služba, stres, poslovne obveznosti, potovanje itd. Vsekakor nas taki zunanji dejavniki ne bi smeli odvrniti od nas samih, našega bitja, bivanja in tudi naše prisilne telesne restrikcije, ki je nujna občasno, saj če sami ne uvedemo v življenje in prehranjevanju določenih disciplinskih restrikcijskih pravil, nas v to prisili bolezen. Post ima svoj duhovni pomen, ki se zrcali v fizičnem izboljšanju vitalnih funkcij. Predvsem v premagovanju pomladanske utrujenosti! Naj navedem banalen primer, če se v 40-dnevem postu zaobljubimo, da bomo z jedilnika odstranili kruh, bomo kri dinamizirali in tako premagali in izničili spomladansko utrujenost. V božičnem in pustnem času neizbežno zaužijemo veliko potic, krofov, piškotov, kolačev in drugih dobrot, narejenih pretežno iz moke. Moka, predvsem pšenična, energetsko upočasni in zgosti kri.

Če bomo v postnem času odstranili kruh z jedilnika, ne bomo več občutili pomladanske utrujenosti, noge bodo bolj lahke, shujšali bomo in kri bo bolj sveža.

Kako pa za praznike?

Po zasluženem postu "se poda" zasluženemu praznovanju. Če imamo težave s prebavo in se nam po obilnem obedu napihne trebuh ali pa imamo težave s prebavo, ko "nam hrana ostane na želodcu" in zaradi tega težko spimo, je potem smiselno, da uvedemo nekaj malih trikov, ki bodo to odpravili.

1. Pred pojedino in po njej pojejmo vsaj 5 vilic surove nezabeljene solate.

2. Po obroku spijmo 3 požirke čim bolj vroče vode, ki bo pomagala želodcu pri začetni presnovi.

3. Po obroku zaužijmo prebavne encime, ki bodo pomagali, da se bo presnova čim prej začela in da bo kar najmanj hrane ostalo nepredelane in se tako ne bo nabirala v maščobne obloge. Prebavne encime kupimo v tabletah, če pa želimo naravne in ne umetnih, jih najdemo največ v kalčkih.

Veselo v praznike z zdravjem na krožniku!

www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USP in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 31. marca, ob 14. uri.

Pomlad praznik življenja

Kolo minevanja in rojevanja

Minevanje in prehajanje letnih časov je nekaj najlepšega, kar nam je bilo dano. Pomislimo le, kako bi bilo, ko bi bil svet skozi vse leto enak in ne bi bilo tega nenehnega spreminjanja, teh barv in občutkov, ki prehajajo drug v drugega. Tudi zimo bi pogrešali, to vem. Pa četudi vsako leto, že konec januarja, jamramo in čakamo, da je bo konec in bosta mrz in sivina popustila. A vendar vem, iz lastne izkušnje vem, da mi je vsakič, ko zadnjič prižgem lončeno peč in potem pustim, da se šamotka in zidovi počasi ohladijo, pravzaprav žal. Žal, ker je ta tišina ob prasketanju ognja postala del mene. Pozimi, ko sta mrz in tema, komaj čakam, da je večer in lahko zaklenem vhodna vrata ter v objemu miru, ki ga pozna samo dom, poslušam, kako zunaj divja burja in kako dež udarja ob šipe. Ogenj je ob takih večerih najboljši družabnik.

Zima upočasni življenje, vsaj nam, ki ji še znamo prisluhniti in si od časa do časa zaželimo tišine. Vsakdanjim obveznostim sicer ne moreš ubežati, v zimskih mesecih pa je vendarle manj dela na vrtu in sploh priložnosti, da si lahko zunaj. Tema in mrz celo take nemirne duše, kot sem jaz, potisneta na kavč pred prasketajoč ogenj. In so trenutki, ko se svet ustavi. Zima je čas za klepet, za knjigo, za razmišljanje in za poglabljanje vase. Kot neke vrste priprava na eksplozijo, ki jo imenujemo pomlad. Pomlad je tu, v Benečiji, pravzaprav živim samo na meji med Brdi in Benečijo, še posebna lepa. Najprej začutiš, da se sneg na Matajurju topi, nato se vse prebarva v modro. V modro in nekoliko v belo. Gozdovi, bregovi, travniki in obrobja vasi. In sredi modre zažari rumena. Pomlad v naših dolinah zaznajo žafran in trobentice. Vse polno žafrana in trobentic,

kot bi si zemlja nadevala venec. Lepota, ki jo težko opišeš, odeta v barve neba in sonca. Če mi zima pomeni čas počitka in pričakovanja, dobo, ko se vsi umirimo in se svet ustavi v pripravi in odštevanju, je pomlad rojstvo, začetek. In še veliko drugega. Pomlad je mladost, je energija, je zanos, so načrti, je pesem in je veselje. V pomladi so sanje in ideali, pomlad je dejansko najlepše, kar ti življenje daje leto za letom. V pomladi je moč, da se potem lahko spopriješ tudi z bolestjo jeseni. Sama se je veselim vsako leto. Kot bi bila moja prva izkušnja. Najprej jo začutim v zraku, pomlad ima namreč svoj vonj. Po suhem listju, razgretim od sonca, po sveži prsti, skozi katero pronica cvetje, po prvih metuljih, ki jim veter včasih raztrga krila, po čemažu, po vijolicah, po dežnih kapljah, ki so nežne in tople. Ko jo začutiš, te mine tista moreča otožnost, ki februarja že meji na depresijo, tista teža, ki ne veš, kam bi jo del, kam bi jo odložil. Nenadoma se počutiš lahkega kot ptica, poletel bi v modrino, zakričal svetu svoje veselje in končno odprl okna in srce soncu in življenju. Spomladi postanemo vsi dobri in radodarni. Pomlad je praznik življenja, ki se začena za novo, spet in spet.

Je vera v večnost, v zmago nad minljivostjo. Spomladi smo ljudje drugačni, vsaj na začetku, ko nas družijo veselje nad prvimi sončnimi žarki. Občutek imam, da pozimi težko ukradeš nasmeha. Vsi smo zaviti v svoj plašč in v svojo grenkobo. Hodimo s sklonjeno glavo, stisnjeni vase. Kot ne bi videli sočloveka. Kot ne bi imeli besed. Ko pa se odpre nebo in

nas napolnita sonce in modrina, se nekako odpremo svetu. Kot se odpre cvet prvim sončnim žarkom. Ravno danes sva se z možem sprehajala ob morju, promenada je bila polna besed, nasmehov in prijaznosti. Ko je sonce, ni težko biti prijazen. Ko se nebo in morje zrcalita v odsevu luči, je ulica polna nasmehov in vsi smo radodarni z besedami. Pomlad,

sonce, veselje. Bogastvo, ki je zastoj. Za vse tiste, ki ga še začutijo in se niso zaprli v mrko enoličnost trgovskih središč in nakupovalnih centrov. Ne moreš kaj, da si ne bi zaželel, da bi bilo to večno. A obenem veš, da je sreča dragocena ravno zato, ker je ujeta v trenutek. Kot biseri v školjko. Ko bi bilo sreče preveč, bi jo imenovali vsakdan. Ko bi bila pomlad vse leto, bi ne vedeli za mrz in temo. Prijatelj mi pravi, da je vse to, kar nas obdaja, samo naključje. Nič drugega kot slučaj. Poglej ga, če je samo naključje, je neverjetno lepo in popolno. Prelepo in popolno, da bi bilo naključje. V soncu in nebu, ki se spajata z žafranom in trobenticami, v letu metulja in ptičjem zboru, ki poje kot za stavo, vidim popolnost Stvarstva, uresničitev brezhibnega načrta, ki je prelep, da bi bil samo sad naključja. In trdno verjamem v pomlad, ki ji ni konca.

Suzi Pertot

Grenka stran košarkarskega prvenstva

Prav se je bilo preizkusiti

Pomlad prinaša prve dokončne sodbe v športnih tekmovanjih, ki potekajo v času šolskega leta. V prejšnji številki smo obračunali z obostankom Poleta Kwins v A1 ligi v hokeju na rolerjih, tokrat pa odpiramo precej bolj grenko stran. Že v nedeljo, torej pred Veliko nočjo, so se z matematičnim nazadovanjem iz državne B v C ligo morali sprijazniti košarkarji Jadrana. Njihova usoda je bila sicer zapečatenata že zdavnaj, saj so v dosedanjih 25 nastopih zbrali pičle tri zmage. Novica v ponedeljek v medijih v bistvu niti ni izstopala, prvič, ker je bilo že dalj časa jasno, da brata Batich in soigralci ne morejo več dohiti Desia (ta zaseda mesto, ki jamči obstanek), drugič pa zato, ker izpad jadrancev sploh še ni sam po sebi umeven, kajti košarkarska zveza načrtuje preureditev prvenstev in naposled ne bo morda iz B lige nazadoval celo nihče. Pa vendar, po pravilih izpadeta iz vsake skupine po dve ekipi, tako da Vatovčevi fantje 13. mesta ne morejo več loviti. Lahko pa se v preostalih treh tekmah vsaj izogonejo zadnjemu mestu, za kar imajo realne možnosti.

Kakorkoli že, letošnje nastopanje združene peterke v strašni drugoligaški konkurenci terja določene ugotovitve. Pred natanko letom dni smo na Opčinah proslavljali v bistvu nenadejano neposredno napredovanje varovancev trenerja Mure iz C v B ligo. Za Jadrancev odbor se je tu začela trnova pot iskanja potrebnih sredstev za izpeljavo sezone, ki stane vsaj 200 tisoč evrov. Tudi v manjšini se je vnela debata, ali je sploh smiselno sodelovati v tako dragem prvenstvu z igral-

skim kadrom, ki ni dorel tej tekmovalni ravni. Če so si košarkarji na igrišču priborili preskok v višje tekmovanje, je prav, da se jim omogoči, da se v njem tudi preizkusijo, je bila filozofija uprave, ki je povsem smotrna in poštena s športnega ter etičnega vidika. Pa čeprav na račun velike porabe denarja s konkretnimi možnostmi, da si 12 mesecev kasneje, finančno iztrošen, spet na začetni točki, torej s pravico do igranja v C ligi.

Treba je vedeti, da je Jadran na-

polovičnega volumna treninga tudi niso imeli v nogah kilometrine, s katero so pa razpolagali tekmeči. Skratka, v igri ni bila samo kakovost, pač pa ekipa preprosto ni mogla biti ko ostalim moštvom s istim orožjem. Med sezono se je nato zgodilo marsikaj. Jesen je bila v bistvu mirna. Navdušenje ob novi izkušnji, igranje v dvorani Pala-Trieste, enakovreden boj z marsikaterim favoriziranim nasprotnikom (naj spomnimo na častna domača poraza proti ar-

madama iz Vidma in Montichiarija). Nato pa je ničla na lestvici začela težiti, neuspehi – predvsem proti postavam, ki bi jih bilo treba premagati – so se kopičili, božični prazniki so odpihali trenerja Muro, mesec dni kasneje pa se je zarezala še neprijetna afera po odhodu Marusica. Vmes je nekaj žarkov sonca pokukalo ob prihodu Vatovca na klop, ki je kar takoj dozorel v zmagi doma proti Arzignanu in v Pordenonu. Sam svetoivansko-koprski strateg pa je opozarjal, da je pred ekipo misija nemogoče in da ne kaže fantov obremenjevati z nerealnimi pričakovanji. In res se je trend porazov spet poglobil, tudi prispevek okrepitev, nekdanjih prvligašev Diviacha in Moruzija, je bil premajhen, tako da se zadnje domače tekme – brez prave motivacije tako za igralce kot za občinstvo – odigravajo v prazni katedrali na Valmauri. Skratka, prav se je bilo spopasti s to vsekakor “fascinantno” avanturo. Kot je povedal športni vodja Sandi Rauber kolegom Primorskega dnevnika, pa bi bilo – ko bi se ponudila priložnost ponovne vključitve v B ligo – pametno povabilo zavrniti in spet začeti iz bolj dostopne nižje lige.

HC

stopal v ligi, v kateri so nasprotniki praviloma poklicni športniki. To pomeni, da imajo vsaj osem treningov tedensko. Dve uri vsak večer, pa še trije jutranji treningi (uteži, met na koš). Večji del dneva pa ti ljudje počivajo, se regenerirajo, torej vodijo tako življenje, ki jih postavlja ob sobotah in nedeljah v najugodnejše pogoje za uspešnost na parketu. Naši predstavniki pa so trenirali petkrat tedensko, kar je vsak večer, potem ko so bili ves dan v službi ali na

JURIJ PALJK

TAKO PAČ JE!

4

Priznam, da mi je vedno lepo, a obenem tudi nerodno, ko v uredništvo prispe prijazno pismo iz daljne Japonske in vsi v uredništvu vemo, da nam ga je napisal pesnik, profesor na japonski univerzi, duhovnik, jezuit, predvsem pa naš ljubi prijatelj in pesnik Vladimir Kos. Ljubi lahko mirno zapišem, ker nam je vsem v uredništvu res ljub, čeprav ga nihče izmed nas ni osebno spoznal, se pa poznamo in cenimo že dolga leta, saj nam gospod Vladimir Kos pred prazniki vedno pošlje kako svojo pesem.

Pred leti je gospod Vladimir Kos, sicer brat slovitiga slovenskega karikaturista Boža Kosa, s katerim sem odraščal in je danes zame še vedno sinonim za odličnega karikaturista, prejel nagrado iz Prešernovega sklada za svoje pesniško delo in tudi za trajno svet, ki jo je sklenil med slovenskim in japonskim svetom. Takrat sem nameraval v Ljubljano na Prešernovo proslavo, da bi gospodu Kosu pogledal v oči, mu stisnil roko in čestital, predvsem pa se mu osebno zahvalil v imenu naših naročnic in naročnikov za vso lepoto, ki jo je z nami delil do sedaj in jo bo še v prihodnje. Ne vem, kaj je prišlo vmes, a v Ljubljano nisem šel; najbrž je šlo za eno tistih umiranj bližnjih ljudi, ki so zaznamovala moja zadnja leta, a dejstvo je, da gospoda Vladimirja Kosa nisem srečal ne takrat in ne nikdar doslej. Žal.

Na gospoda Vladimirja Kosa smo v uredništvu vsi navezani, predvsem zato, ker vemo, da bo vedno pred prazniki prišlo lično napisano pismo, v katerem bodo prijazna voščila in pesem, ki jo potem redno objavimo v Novem glasu. Da je pismo lepo in nekako iz drugih časov, lahko potrdimo vsi, že po pismu je razvidno, da prihaja iz dežele vzhajajočega sonca, dežele, kjer so zaljubljeni v češnjevi cvet, bi sam dodal. In me zato ni presenetilo, da je v eni od dveh tokratnih pesmi gospod Kos izrecno omenil “češnjin cvet”, kar kaže, da je mislil na točno določeno češnjo, ki najbrž raste na vrtu, kjer sam prebiva, kaže pa tudi na njegovo veliko povezanost z japonsko kulturo in večno Lepoto, kateri je kot duhovnik tudi posvetil svoje življenje.

Drobna, umirjena, vedno s črnim črnilom napisana pisava gospoda Vladimirja Kosa izžareva umirjenost, duhovno širino in notranje bogastvo človeka, ki desetletja spremlja od daleč življenje svojega naroda, kateremu pripada od nekčaja, čeprav živi in dela med Japonci, ljudmi drugačne kulture, pravzaprav narodu, ki ima najbrž tudi največ krščanskih mučencev, na kar me je pred kratkim opozoril kolega.

Naša Majda navadno reče: “Gospod Vladimir Kos je poslal pesem”! Da je v pismu pesem, vemo, še preden odpre kuverto. Tokrat sem pri naši Tiziani dvignil osebno pošto, gospod Kos mi je osebno napisal prijazno pismo, v katerem mi blagohotno naroča, naj še pišem svojo rubriko, pravzaprav prosi, naj nadaljujem take vrste pisanje in zraven je še zapisal, da si “drzne poslati” še pesem, ki ji je dal naslov “Tako pač je”? Tisti vprašaj na mesto klicaja me je takoj opozoril na to, da je tudi gospod Vladimir Kos, podobno kot večina

bralk in bralcev, razumel, da se sam s svojim “Tako pač je”! seveda ne morem strinjati, ker je ta vseprisotni in vdani “Tako pač je”! poguben za človeka, saj priča o njegovem porazu, o tem, da se je prenehal boriti in obenem dejavno zavzemati za boljši svet in družbo, katere del je tudi sam, če hoče ali noče.

Sedaj razumete, zakaj mi je nerodno, ko tako plemenita oseba, kot je gospod Vladimir Kos, piše tako lepo o našem delu in nas vedno znova s svojo tiho in nevsiljivo prisotnostjo ob velikih praznikih spodbuja, naj nadaljujemo delo. Nobena skrivnost ni, da smo med določenimi ljudmi v bližini, tudi med tistimi, ki bi nam najbolj morali stati ob strani, večkrat žrtev neupravičenih žalitev in podcenjevanja, da, tudi posmeha ter poroga, in so zato taka in podobna pisma, ki prihajajo od daleč, kot mana z neba za stanje duha v naši redakciji. Pred leti mi je gospod Vladimir Kos za rubriko “Kaj sploh počnem tukaj” napisal v osebnem pismu, da mu je pomagala razumeti, da Slovenija ni več katoliška, gotovo ne več taka, kot jo je on poznal, da se je spremenila zato, ker smo se mi spremenili, kot sem tudi iz njegovega pisma razbral, da se kot človek, ki polnokrvno živi v dveh kulturah, še kako dobro zaveda pomena nagovarjanja in pogovarjanja z drugače mislečim, vloge kristjana v današnjem javnem življenju slovenskega in seveda ne samo slovenskega naroda.

Gospod Vladimir Kos je jasno razumel, kar sem že stokrat napisal in bom še, da je naravnost noro, seveda tudi pogubno, če kdo misli, da je lahko kristjan, katoličan, a to ni v javnem življenju, da je lahko kristjan v zasebnem življenju, v družbi pa ne, da je lahko kristjan, a ni vernik.

In tisti prekleti, da, stokrat, tisočkrat, milijonkrat prekleti “Tako pač je”!, ki se je naselil med nas, je prav osnovni koren tega zla, tega, da kdo zmotno misli, da je že kristjan, če je to za domačimi zidovi, nekje v svoji intimi, v zasebnosti.

To seveda nima ničesar skupnega z dejstvom, da smo kristjani v javnosti velikokrat nevredni besede kristjan, ker se grešno in kristjana nevredno obnašamo. Pa saj je prav srčika krščanstva v tem, da moramo odpustiti, da se moramo vedno znova spreobračati k dobremu, da moramo ljubiti sovražnika, da moramo delati drugemu, kar želimo, da bi se nam storilo, da moramo ljubiti in se v javnem ter zasebnem življenju obnašati tako, kot to velevala evangelij. In ne nazadnje, Cerkev sama je Cerkev le takrat, ko je zbor, občestvo spreobrnjenih kristjanov.

Zato mi je bil vseh tisti vprašaj, ki ga je gospod Vladimir Kos dodal na koncu svoje pesmi “Tako pač je”? ki jo bomo objavili v prihodnji številki našega tednika. Kot mi je tudi všeč, da se gospod Vladimir Kos v svojem dolgem in bogatem življenju ni nikdar naveličal in utrudil živeti med drugimi in drugačnimi in se z njimi stalno pogovarjati in jih nagovarjati, predvsem pa sredi drugačnih skušati živeti v polnosti najprej svoje človeško, predvsem pa krščansko poslanstvo.

Veselo Veliko noč
vam želita banki, ki se razlikujeta
in sta vam vedno ob strani.

